

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Haridus- ja Teadusministeeriumi tulemusvaldkondade Haridus, Teadus, Eesti keel ja eestlus 2020. aasta tulemusaruanne

Koostanud Haridus- ja Teadusministeeriumi (HTM) analüüsiosakond. Tulemusvaldkondade aruandluse aluseks on HTM arengukavade ja programmide 2020. aasta täitmise analüüs, mille leiab täies mahus HTMi kodulehelt 2021. aasta uuringute alt:
<https://www.hm.ee/et/tegevused/uuringud-ja-statistika-0>

Viitamine: HTM (2021). Haridus- ja Teadusministeeriumi 2020. aasta tulemusaruanne. Tartu: HTM.

Haridus- ja Teadusministeerium
Munga 18, Tartu 50088, Eesti
Tel: +3727350120
E-post: hm@hm.ee
<http://www.hm.ee/>

Haridus- ja Teadusministeerium on valitsusasutus, kelle peamine ülesanne on tagada haridus-, teadus-, noorte- ja keelepoliitika sihipärane ja tõhus areng ning teadus- ja arendustegevuse kõrge tase ja konkurentsivõime.

Ministeeriumi **missioon (2020. a) on luua igale inimesele võimalused elukestvaks õppeks ja arenguks**. Kujundame haridus-, teadus-, noorte- ja keelepoliitikat, et Eestis oleks soodne keskkond teadmiste loomiseks, omandamiseks ja kasutamiseks ning inimesed saaksid ja tahaksid õppida kogu elu. Meie eesmärk on, et **inimesed võtaksid vastutuse õppimise eest, oleksid loovad, ettevõtlikud ja uuele avatud ning panustaksid sidusa ja demokraatliku ühiskonna kujunemisse**.

Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisala panustab Vabariigi Valitsuse eesmärkide saavutamisse neljas tulemusvaldkonnas: **haridus, teadus, eesti keel ja eestlus ning riigivalitsemine**. 2020. a vastutasime järgmiste valdkondlike arengukavade täitmise eest:

Eesti elukestva õppe strateegia 2020
Teadmistepõhine Eesti 2014–2020
Noortevaldkonna arengukava 2014–2020
Eesti keele arengukava 2011–2017 (2020)

Riigivalitsemise valdkonda panustasime arhiivindustegevustega. Kuna kogu riigivalitsemise tulemusvaldkonna tulemusaruande koondab Rahandusministeerium, kajastatakse Arhiivindusprogrammi täitmist selles ning käesolevas aruandes see ei sisaldu.

HARIDUS

Elukestva õppe strateegia
üldeesmärk:

kõigile Eesti inimestele on loodud nende vajadustele ning võimetele vastavad õpivõimalused kogu elukaare jooksul, et tagada neile isiksusena väärika eneseteostuse võimalused ühiskonnas, töö- ja pereelus.

COVID-19 pandeemia mõju haridusele

Vahelduvad piirangud ja perioodiline distantsõpe on raskendanud õppetööd kõigis kooliastmetes ja haridustasemetel. Distantsõppe positiivsete mõjudega (nt õpilaste iseseisvuse kasv, digioskuste areng) kaasneb rida negatiivseid: hariduslik ebavõrdsus süveneb ning noorte vaimne ja füüsiline tervis halveneb. Ilma tasandusmeetmeteta õpilüngad akumuleeruvad ja viivad püsiva mahajäämuseni, kus õppijad ei jõuagi enam oodatavale tasemele.

Eriolukorrast tingitud distantsõppe
kogemused ja mõju Eesti
üldharidussüsteemile
Vahearuanne

Kairi Tammets, Tobias Ley, Eve Eisenschmidt, Piret Soodla, Paula Joanna Sillat, Kaire Kollon, Terje Väljataga, Krista Loogna, Meidi Sirk

Tallinna Ülikool
Jaanuar 2021

Tallinna Ülikooli distantsõppe uuring annab ülevaate õppekorraldusest ja õpetamispraktikatest. Uuringus osales 109 üldhariduskooli ja 29 kutseõppeasutust.
[Link vahearuanale](#)

Üldhinnang

Elukestva õppe strateegia üldesmärgi mõõtmiseks on seatud kümme võtmenäitajat. Kümnest võtmenäitajast kaheksas oleme kuni 2020. aastani liikunud seatud sihi suunas. Aastal 2020 mõjutas haridusvaldkonna stabiilset arengut sarnaselt enamiku muude elualadega märtsis Eestisse jõudnud COVID-19 pandeemia.

Nii kõrg- kui ka kutsehariduse lõpetanute hõive on olnud viimastel aastatel kasvutrendis, kuid 2020. aastal on hõivemäärad langenud. Ka täiskasvanute osalus elukestvas õppes, mis suurenes järjepidevalt kuni viimase aastani, on COVID-19 pandeemiaga kaasnunud piirangute tõttu tuntavalt langenud ning alles järgnevat aastat näitavad, kas tõus jätkub. Pandeemia-aastal vähenes madalama haridustasemega mitteõppivate noorte osakaal.

Suur proovikivi on endiselt õpetajate keskmise palga tõus suhtena keskmise palka. Üldhariduskoolide õpetajate keskmine brutokuupalk on Eesti keskmisest brutokuupalgast 12% kõrgem, kuid kasv on aeglustumas.

	2014	2020	Sihttase 2020
Eri- ja kutsealase haridusega 25–64-aastaste täiskasvanute osakaal	29,5	25,9	25
Täiskasvanute elukestvas õppes osalemise määr	11,6	17,1	20
Madala haridustasemega mitteõppivate 18–24-aastaste osakaal	12	7,6	9
1–3 aastat tagasi õpingud lõpetanud 20–34-aastaste tööhõive määr	80,9	78,7	82
Digipädevustega 16–74 -aastaste inimeste osakaal	76	89,1	95
PISA lugemisoskuse testi tippsooritajaid	8,4	13,9	15,4
PISA matemaatika oskuse testi tippsooritajaid	14,6	15,5	17
PISA loodusteadusliku kirjaoskuse testi tippsooritajaid	12,8	12,2	13,7
Õpetajate keskmine palk, võrreldes riigi keskmisega	98	112	120

Tabelis on kujutatud elukestva õppe strateegia võtmenäitajate suunas liikumist 2020. a või viimase mõõdetud aasta seisuga (PISA algtasemed mõõdeti 2012. aasta testiga, 2018. a PISA testi tulemused avalikustati detsembris 2019).

Võrreldes strateegia algusaastaga on pea kõigis võtmenäitajates toimunud märkimisväärne edasimineku. Enamik üldesmärgi indikaatoritest jäänud 2020. aastal täitmata. Mitmed indikaatorid on olnud aasta varem täidetud, kuid 2020. aastal langenud COVID-19 pandeemiast tingitud kriisilukorra tõttu taas alla sihttaseme (elukestvas õppes osalemise määr, lõpetanute tööhõive).

Elukestva õppe strateegias on seatud viis strateegilist eesmärki:

1. Muutunud õpikäsitus:

nelja sihiks seatud näitaja puhul seitsmest oleme võrreldes 2014. aastaga liikunud positiivses suunas: vähenenud on põhikoolist väljalangevus, katkestamine kutse- ja kõrghariduses ning madalal tasemel matemaatilise kirjaoskusega õpilaste osakaal. Murettekitav on lugemises ja loodusteadustes madalal tasemel oskustega õpilaste osakaalu mõningane suurenemine. 2020. a sihttase on saavutatud kolme näitaja puhul: põhikoolist väljalangevus ning katkestamine gümnaasiumis ja kutsekeskhariduses.

2. Pädevad ja motiveeritud õpetajad ning koolijuhid:

võrreldes 2014. aastaga on pisut kasvanud noorte õpetajate ja meesõpetajate osakaal ning ka konkurss õpetajakoolituse õppekohtadele. Sihttasemed jäid strateegia perioodil siiski saavutamata.

3. Elukestva õppe võimaluste ja töömaailma vajaduste vastavus:

kõrghariduses on kasvanud LTT lõpetanute ja lühiajalises õpirändes osalevate üliõpilaste osakaal, langenud on põhikooli järel kutsehariduse valinute osakaal ning kutsekeskhariduse populaarsus keskhariduse taseme õppurite seas. Sihttasemed jäid strateegia perioodil saavutamata.

4. Digipööre elukestvas õppes:

enamikku sihiks seatud indikaatoreid ei saa mõõta. 2019. aastal hinnatati viimati põhikooli lõpetajate digioskuste taset. Digioskuste tasemetöö põhjal oli 83% õpilastest saavutanud digipädevuse baastaseme.

5. Võrdsed võimalused elukestvas õppeks ja õppes osaluse kasv:

kasvanud on osalus alushariduses ja kõrgharidusega 30-34-a osakaal, paranenud on hariduskulutuste efektiivsus ja pinnanäitajad. Eesti keele kui teise keele oskus põhikooli lõpus on endiselt murekoht. 2020. a sihttase on saavutatud kahe näitaja puhul: kõrghariduse osakaal ja töajookulude osakaal valitsussektori üldhariduskuludest.

Areng hea või väga hea:

- laste osalus alushariduses on kõrge, aasta-aastalt on suurenenud keelekümblejate osakaal koolieelsetes lasteasutustes; alushariduse õpetaja õppekavad on sisseastujate seas ühed populaarsemad;
- väljalangevus üldhariduskoolide päevasest õppes on suhteliselt madal. Madala haridustasemega mitteõppivate 18–24-aastaste noorte osakaal oli 2020. a 7,6% ja see on paaril viimasel aastal küll märgatavalt langenud, kuid pole kindlust, et see muutus on püsiv;
- Eesti põhiharidus on kõrge tulemuslikkusega ja ühtlasi tagab võrdsuse – Eesti põhikooliõpilaste oskused on rahvusvahelises võrdluses tipus kõigis kolmes uuritud valdkonnas: matemaatikas, lugemises ja loodusteadustes;
- pärast gümnaasiumide eestikeelsele õppele üleminekut on gümnaasiumilõpetajate eesti keele oskus paranenud;
- valdaval enamikul põhikoolilõpetajatest on head IKT baasoskused;
- õpetajate palgakasv on Eestis olnud üks kiiremaid OECD riikides ja on jätkuvalt riigi strateegiline eesmärk. Konkurss õpetajakoolituse kohtadele on püsitud keskmise lähedal, sh koolieelse lasteasutuse õpetaja ja klassiõpetaja koolituse populaarsus on üle kõrghariduse õppekavade keskmise;
- nii kõrg- kui ka kutsehariduse lõpetanute hõive ja palgad on kuni COVID-19 pandeemia alguseni olnud kasvutrendis, mis näitab ka tegelikku tööturunõudlust erialaste oskustega spetsialistide järele;
- täiskasvanute osalus elukestvas õppes on perioodil 2015-2019 hüppeliselt kasvanud ning kasv on olnud kiirem madalama haridusega inimeste hulgas, mis näitab nii kõrget motivatsiooni õppes osaleda kui ka võimaluste rohkust;
- IKT valdkonna osakaal kõrghariduses kasvab;
- strateegia algusest kuni 2019. aastani on hüppeliselt tõusnud nii välisüliõpilaste arv kui ka osakaal, eriti magistri- ja doktoriõppes, Eesti kõrgharidus on välisüliõpilastele atraktiivne.

Vajab rohkem tähelepanu:

- muret tekitab keskhariduseta inimeste suur osakaal nooremates vanuserühmades ja soolised lõhed põhikoolijärgsetes õpiteedes;
- muret tekitab ka madalal tasemel oskustega põhikooliõpilaste osakaalu mõningane kasv võrreldes 2015. a PISA testiga ning olulised erinevused eesti keeles ja vene keeles õppijate ning tüdrukute ja poiste tulemuste vahel;
- väljalangevuse määrad kutse- ja kõrghariduses ning ka üldhariduse mittetatsionaarses õppes on endiselt kõrged;
- viimastel aastatel toimus väike positiivne nihe noorte õpetajate osakaalus (10,3%-lt 2014. a 11,0%-ni 2020. a), kuid õpetajaameti atraktiivsuse suurendamine ja konkurentsivõimelise palga maksmine on endiselt suur väljakutse;
- eesti keelest erineva emakeelega õpilaste eesti keele oskus põhikooli lõpuks ei ole paranenud eeldatud tempos. Endiselt on probleeme tugiteenuste kättesaadavusega muu emakeelega lastele ja venekeelsete koolide õpetajate keeleoskusega;
- õpilaste arv muutub piirkonniti ebavõrdselt ning seetõttu peab jätkama koolivõrgu reformimist. Põhikooliõpilaste arv on viimasel kümnendil enim kasvanud Harjumaal ja Tartumaal, kõige enam on põhikooliõpilaste arv vähenenud Jõgeva-, Valga-, Võru- ja Hiiumaal.

Elukestva õppe strateegia järgi on oluline probleem, et teoreetiliselt omaksvõetud ja dokumentides kinnitatud õpikäsitus, õppijate eri tüüpi andekuste väärtustamine ning erivajaduste märkamine ei ole muutunud õppeprotsessi lahutamatuks osaks.

Eesmärk on rakendada iga õppija individuaalset ja sotsiaalset arengut toetavat, õpioskusi, loovust ja ettevõtlikkust arendavat õpikäsitust kõigil haridustasemetel ja -liikides.

Eesmärgi saavutamisse panustavad samaaegselt järgmised programmid: üldharidusprogramm, kutseharidusprogramm ja kõrgharidusprogramm.

Tegevuste kavandamisel eeldatakse, et õppijakeskne lähenemine ja probleemipõhisemad õppimisviisid võiksid leevendada kõrget väljalangevust (eriti meessoo hulgas) ja soodustada üldoskuste omandamist kõikidel haridustasemetel ja -liikides.

Tulevikuvaade:

Vaadates maailmas toimuvaid arenguid ja arvestades seniseid poliitikavalikuid peab liikumist õppijakeskse ja koostõise õppimise ja õpetamise suunas ekspertide hinnangul jätkama ka tulevikus. Haridussüsteemilt oodatakse iga inimese võimestamist ja tema võimekuste väljaarendamist, et tagada kõigile võrdsed võimalused eneseteostuseks ja toimetulekuks eri rollides ühiskonnas ja tööturul.

Indikaatorid:

Madalal tasemel oskustega õpilaste osakaal: funktsionaalne lugemine – 11,1%
matemaatiline kirjaoskus – 10,2%
loodusteaduslik kirjaoskus – 8,8%

Väljalangejad põhihariduses – 0,2%
Väljalangejad üldkeskhariduses – 0,7%
Katkestajaid kutsekeskhariduses – 19,2%
Väljalangejaid kutsekeskhariduses – 9,4%
Katkestajaid kõrghariduses – 18,5%
Väljalangejaid kõrghariduses – 15,2%

Erinevus katkestajate ja väljalangejate vahel on peamiselt selles, et väljalangejad ei jätka aasta jooksul oma haridusteed.

1. Muutunud õpikäsitus

Areng hea või väga hea:

- õpilaste heaolu, võimetekohaste ja võrdsete õpivõimaluste tagamine koolides on saanud palju tähelepanu. Eestis on suur nende õpilaste osakaal, kes vaatamata pere kehemale sotsiaalmajanduslikule taustale saavutavad kõrgeid tulemusi ning omandavad väga heal tasemel teadmisi ja oskusi, koolides tehakse head tööd nende õpilastega, kes vajavad lisatuge;
- rahuloluküsitlused näitavad, et enamik õpilasi tunneb ennast koolis hästi ja arvab, et koolis on huvitav. Koolirõõm on suurim noorimate õppijate hulgas ja madalaim 8. klassi õpilaste seas;
- PISA 2018 õpilaste rahulolu uuring näitas, et Eesti õpilased on kõige edumeelsemad õpilased maailmas – õpilased arvavad, et inimesed saavad ise oma intelligentsust mõjutada ning on valmis panustama oma arengusse, et kindlustada endale parem tulevik;
- võrreldes OECD keskmisega tunnevad Eesti õpilased läbikukkumise hirmu vähem;
- haridusega on rahul kutsekeskhariduse õppurid ning ka täiskasvanud õppijad kutseõppes hindavad kooliga seotud rahulolu kõrgelt.

Vajab rohkem tähelepanu:

- rahuloluküsitlused viitavad jätkuval vajadusele ennetada koolikiusamist, parandada liikumisvõimalusi, pöörata tähelepanu õppetöö mõtestatusele ja koostõisele õpetamisele. PISA 2018 uuringust selgus, et erinevate koolikliima näitajate poolest on kehvas seisus vene õppekeelega koolide õpilased: nad tunnevad nõrgemat seotust oma kooliga, kogevad rohkem kiusamist ja tunnevad, et koolis väärtustatakse vähem koostööd;
- linna ja maa ning erinevate maakondade õpilaste õpitulemused on endiselt erinevad, erinevused peegelduvad ka õpiteedes. Kõige rohkem mõjutab keskhariduse omandamise tõenäosust õpiedukus põhikoolis – kõrgem keskmine hinne tähendab suuremat tõenäosust jõuda keskhariduseni. Tähelepanu tuleb pöörata põhihariduses teadmiste/oskuste omandamise kvaliteedile ja nõrgemate õpitulemustega rühmadele;
- kaasava hariduse rakendamist takistab õpetajate liiga suur koormus, spetsiifilise oskusteabe puudus ja sellest tingitud suutmatus pöörata hariduslike erivajadustega õpilastele vajalikku tähelepanu. Endiselt on probleemiks tugispetsialistide ebaühtlane kättesaadavus. TALIS 2018 uuringu tulemused näitavad, et iga kolmas õpetaja vajab täiendusõpet erivajadustega laste õpetamiseks ja üle kolmandiku koolijuhtidest tunneb puudust oskustest, mis võimaldaksid arendada õpetajatevahelist koostööd;
- õpetajad ja koolijuhid on rahuloluküsitluste põhjal üldiselt oma ameti ja töötingimustega rahul, vähem ollakse rahul palgaga. TALIS 2018 näitab, et õpetajatevaheline koostöö seostub nii kõrgema töörahulolu kui ka enesetõhususega. Meie koolide üldine kultuur soodustab koostööd, kuid mitme olulise õpetajate vahelise koostöövormi (nt kolleegi tundide vaatlemine ja koosõpetamine) kasutamine pole võrreldes 2013. ja 2008. a tulemustega paranenud.

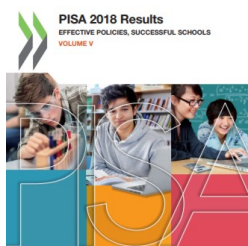
PISA 2018: Eesti haridussüsteemi tugevus on võrdsus

PISA uurib lisaks tulemuslikkusele ka hariduskorralduse mõju sotsiaalsele kihistumisele, sh kuidas teadliku hariduspoliitikaga kihistumist vähendada. Tegurid, mis loovad eeldused kihistumise vähendamiseks on nt alushariduse kättesaadavus, kõrgem vanus kooliminekul, väljalangevuse ennetus jm. Sotsiaalset kihistumist mõjutab ka õpilaste selektsioon koolide või õppekavade vahel ning koolisisene rühmitamine kas klassidesse või tunnisiseselt.

Järeldati, et Eestis on loodud võrdsed võimalused põhihariduse omandamiseks. **Ressursside jaotamisel lähtutakse võrdsuse ja õigluse printsiibist**, mis tähendab, et ressursse jaotatakse küll võrdselt, kuid jälgitakse ka vajadusi – õpilased või piirkonnad, mis vajavad rohkem tuge ja tähelepanu, saavad ka rohkem ressursse. Riikides, kus koolide materiaalsed ressursid on võrdsemalt jaotatud, on ka õpilaste tulemuste keskmised kõrgemad.

Analüüsis soovitakse pöörata tähelepanu järgmistele aspektidele: kvalifitseeritud õpetajate olemasoluks ja ühiskonna ning teaduse arenguga toimetulekuks on oluline õpetajate aktiivne osalemine täienduskoolitustel. Parimate õpitulemuste saavutamiseks on oluline tasakaalustatud tunnijaotus reaals-, humanitaar-, sotsiaal- ja loovainete vahel. Tähelepanu tuleb pöörata kvaliteeti kindlustavatele tegevustele koolis, sh hindamistulemuste kasutamine õpikeskkonna parendamise eesmärgil, õpianalüütika kasutamine jms.

Analüüs näitas, et mida varasemalt õpilasi selekteeritakse õppimaks erinevate õppekavade järgi, seda kehvemad on õpilaste keskmised tulemused riigis. **Kooli ja klassi mudel, kus erinevate võimetega õpilased õpivad koos, on tulemuslikum.**

OECD. (2020). PISA 2018 Results (Volume V): Effective Policies, Successful Schools.

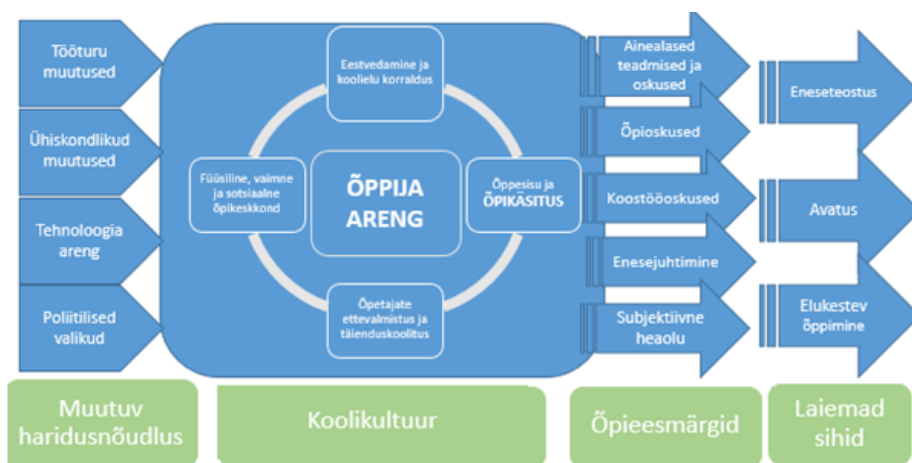
OECD Publishing

[Link aruandele](#)

Kokkuvõtte eesti keeles

2017. a töötasid HTM ning Tallinna ja Tartu ülikoolid koostöös välja **õpikäsituse muutumise raamistiku**, mille eesmärk on pakkuda taustsüsteemi ja tuge ennekoike haridusasutustele ja nende partneritele ning aidata mõista oma tegevust nüüdisaegse õpikäsituse elluviimisel.

Õpikäsituse muutumise aspektide mõõtmisel rakendatakse alates 2017. aastast üleriigilisi rahuloluküsitlusi. Nende raames saab jälgida, kuidas tunnetavad õpilased enda kaasamist õppeprotsessi ja mil määral nad leiavad, et saavad arengut toetavat tagasisidet. 2020. aastal avaldati 2018. aasta tehtud PISA uuringu tulemuste viimane osa, milles käsitletakse noorte suhtumist ülemaailmsesse teemadesse, ja TALISE uuringu tulemuste 2. osa. PISA uurib lisaks noorte teadmistele ja oskustele ka mitmeid õpitulemuste saavutamise mõjutegureid, sh subjektiivse heaolu tegureid. TALIS on OECD poolt läbiviidav rahvusvaheline õpetamise ja õppimise uuring, millega kogutakse andmeid õppekeskkonna ja õpetajate töötingimuste kohta.

Vt raamistikku: www.hm.ee/opikasisitus

2020. a olulisemad tegevused ja otsused:

- seoses distantsõppele üleminekul 2020. aastal pöörati eritählepanu õpetajate digioskuste arendamisele ja digivahendite kasutamise toetamisele, õpetajate koolituste prioriteetsete teemade hulka lisandusid distantsõppega toimetulek ja vaimse tervise hoidmine, nende teemadega jätkatakse koolitustel ka edaspidi;
- toetati õpetajate võrgustike tegevust, et tugevdada võrgustike rolli õpetajate ja haridusasutuste juhtide professionaalse arengu ja õppekava rakendamise toetamisel, uueneva õpikäsituse juurutamisel õppes ja koolides professionaalse kapitali arendamisel;
- perioodil 2014–2020 on õpetajad osalenud täiendusõppes enam kui 27 700 osaluskorral ja haridusasutuste juhid 4 000 osaluskorral;
- algatuse Huvitav Kool I etappi võib lugeda õnnestunuks ning 2020. aastal koostatati algatuse jätkukava aastateks 2021–2024. Lõppes väärtusprogrammi jätkukava 2015–2020 ning kinnitatud sai väärtusprogrammi jätkuprogramm aastani 2026. Turvalisuse ja väärtusarenduse programme rakendanud päevase õppega koolide osakaal oli 2020. aasta seisuga 72% (siht 85%) ja lasteaedade osakaal 95% (siht samuti 95%). Positiivne on lasteaedade ja koolide soov tegeleda kiusamisennetuse ja väärtuskasvatusega. Hästi on edenenud Liikuma Kutsuva Kooli võrgustik, sellega on liitunud juba 148 kooli (aasta varem 78 kooli);
- õppetöö katkestamise ennetamiseks ja kaasava hariduse edendamiseks toimib lisaks koolides ja omavalitsuste nõustamiskeskustes töötavatele tugispetsialistidele Harjo Rajaleidja keskuste võrgustik, mis pakub eelkooliealistele lastele, üldharidus- ja kutseõppeasutustes õppijatele ning lapsevanematele õppenõustamist. Kõikides maakondades tegutsevad koolivälised nõustamismeeskonnad, kes annavad soovitusi õpilase arengu toetamiseks, õppe ja kasvatuse korraldamiseks ning sobivate tugiteenuste rakendamiseks;
- perioodil 2014–2020 on Rajaleidja keskustes õppenõustamisteenuseid saanud kokku 52 470 last või noort, sh 2020. a alustati 7930 uue juhtumiga. Aasta jooksul osales nõustamisel ka ligi 18 000 täiskasvanut (lapsevanemad, õpetajad jt haridustöötajad). Eriolukorra tõttu alustati uue grupiteenuse pakkumist – kovidioonid esmasandis tugispetsialistidele.

Elukestva õppe strateegia toob olulisemate probleemidena välja, et õpetaja elukutse ei ole atraktiivne, mille tõttu on üldhariduskoolis vähe noori ja meesõpetajaid, konkurss õpetajakoolituse õppekavadele on väike ning õpetajaks õppinud ei lähe kooli tööle.

Eesmärk on viia õpetaja/õppejõu ja koolijuhid töö hindamine ja tasustamine vastavusse nendele ametikohtadele esitatavate nõuete ja töö tulemuslikkusega.

Õpetaja ja haridusasutuse juhi ameti atraktiivsuse suurendamise eeltingimus on **väärikas palk**. Riigi eesmärk on viia õpetajate keskmine palk 120 protsendini Eesti keskmisest. Samuti on eesmärgiks, et see oleks vähemalt võrdne kõrgharidusega spetsialistide keskmise palgaga.

Eesmärgi poole liigutakse üldharidusprogrammi kaudu.

2. Pädevad ja motiveeritud õpetajad ning koolijuhid

Areng hea või väga hea:

- õpetajate palk on perioodil 2012-2020 kahekordistunud: kui 2012. aastal oli üldhariduskoolide õpetajate keskmine brutokuupalk 812 eurot, siis 2020. aastal oli see 1620 eurot ja moodustas 112% sama aasta Eesti keskmisest palgast. Kutseõppeasutuste õpetajate keskmine palk jõudis lähedale üldhariduskoolide õpetajate keskmisele palgale, olles 2020. aastal 1592 eurot;
- 2020. a tõstsid omavalitsused lasteaiaõpetajate keskmise palga 1237 euroni ning sellega täideti eesmärk, et 2020. aastaks peaks lasteaiaõpetajate palk olema vähemalt 90% kooliõpetaja alampalgast ehk 1183,5 eurot kuus;
- noorte õpetajate arv ja osakaal on püsunud enam-vähem muutumatuna: 2020/2021. õa on 30-aastaseid ja nooremaid õpetajaid 11% kõigist õpetajatest ning 39-aastaseid ja nooremaid – 27%. Konkurss õpetajakoolituse õppekohtadele oli 2020. aastal samal tasemel keskmise konkursiga kõigile õppekohtadele;
- TALIS 2018 näitab, et õpetajaameti tajutud väärtustamine õpetajate ja koolijuhtide seas on võrreldes 2013. aastaga tõusnud. Kõrgemalt tajuvad õpetajaameti väärtustatust alla 35-aastased õpetajad.

Vajab rohkem tähelepanu:

- palgakasvu kindlustamise kõrval on suur väljakutse stabiilse ja ühtlaselt professionaalse õpetajaskonna tagamine kogu riigis. Õpetajate üldarv on küll kasvanud, kuid igal pool ei jätku siiski kõikide ainete õpetajaid, puudus on nt loodusainete ja matemaatika õpetajatest;
- probleeme valmistab ebaühtlane koormuse jaotus eri koolides ja piirkondades. Maapiirkondade ja väiksemate koolide õpetajate töökoormuse näitajad on selgelt madalamad: kui üle 60 õpilasega koolides töötavad õpetajad keskmise koormusega 0,81 ametikohta, siis väiksemates koolides on keskmine koormus tunduvalt madalam (<30 õpilasega koolides – 0,54 ametikohta);
- muret tekitab nooremate õpetajate madal kutsekindlus: suur osa õpetajakoolituse lõpetanud ei asu õpetajana tööle või jäävad õpetajatööle vaid lühikeseks ajaks. TALIS 2018 näitab, et 41% alla 35-aastastest õpetajatest soovib ametis jätkata vaid kuni viis aastat;
- püsiva lahenduseta on õppejõudude palgade konkurentsivõimelisena hoidmine kõrghariduses;
- kriisiolukorras on suurenenud haridustöötajate töökoormus ja -pinge, seetõttu pööratakse järgmistel aastatel eritähelepanu vaimse tervise olukorrale haridusasutustes.

2020. a olulisemad tegevused:

- 2020. aastal moodustati ministeeriumi algatusel sidusrühmade esindajatest koosnev õpetajate järelkasvu töörühm. Töörühma esmane ülesanne oli kaardistada koos partneritega tegevused, mida õpetajate järelkasvu tagamiseks tehakse. Ühine tegevusplaan järelkasvu tagamiseks valmib 2021. aastal;
- et tagada õpetajate palgatõus, suurendati toetust koolipidajatele (12 mln eurot);
- võeti vastu alustavate koolijuhtide arenguprogrammi 6. lend ja jätkati kompetentsimudelil põhinevate koolitustega alg-, kesk- ja meistriklassi tasemel;
- suure nõudluse tõttu avati alustavate (ametis kuni 3 aastat) KOV haridusametnike arenguprogrammi teine lend ja käivitati arenguprogramm juba kogenud haridusametnikele (ametis üle 3 aasta), et tõsta nende võimekust kohalikkude hariduselu korraldada ja juhtide professionaalset arengut toetada;
- õpetajaameti tutvustamiseks käivitati 6-osaline saatesari „Mina, õpetaja“, mille esimene saade läks eetrisse 10. oktoobril ETV-s;
- jätkati õpetajakoolituse stipendiumide ja õpetaja lähtetoetuse väljamaksmist ning algaja õpetaja kutseasta toetamist;
- õpetajaid ja koolide juhtkondi toetati täiendusõppe ja juhendamise COVID-19 kriisi kiirel üleminekul distantsõppele.

Indikaatorid:

30-aastaste ja nooremate õpetajate osakaal – 11,0%

konkurents õpetajakoolituse õppekohtadele – 1,0

õpetajate sooline struktuur
naised/mehed üldhariduskoolides – 85,4/14,6

Ühiskonna jätkusuutlikuks toimimiseks on oluline, et iga inimene oleks tööturul rakendatud oma võimete kohaselt ning suudaks tööturul toimivatele muutustele kiiresti ja paindlikult reageerida.

Eesmärk on luua kvaliteetsed, paindlikud ja mitmekesiste valikutega ning tööturu arenguvajadusi arvestavad õppimisvõimalused ja karjääriteenused, et suurendada erialase kvalifikatsiooniga inimeste arvu erinevates vanuserühmades ja regioonides.

Eesmärgi saavutamisse panustavad samaaegselt järgmised programmid:

üldharidusprogramm,
koolivõrgu programm,
tööturu ja õppe tihedama seostamise programm,
kutseharidusprogramm ja
kõrgharidusprogramm.

Indikaatorid:

LTT erialade lõpetajate osakaal kõrghariduses – 27,4%

Kutsehariduse statsionaarses õppes õpinguid jätkavate põhikoolilõpetajate määr – 26,2%

Keskhariduse tasemel õppurite jagunemine (%) üldkeskhariduse ja kutsekeskhariduse vahel – 73,6/26,4

Üliõpilaste lühiajaline õpiränne – 2,6%

3. Elukestva õppe võimaluste ja töömaailma vajaduste vastavus

Areng hea või väga hea:

- töökohapõhises õppevormis õppijate arv kasvab: 2020/21. õa õppis töökohapõhises õppes veidi enam kui 2300 õpilast, mis on ca 9% kõigist kutseõppe õpilastest. Lõpetajaid oli 15% kõigist kutseõppe lõpetajatest;
- endiselt kasvab kutseeksami lõpetamine kutsehariduses. 2019/20. õa sooritas kutseeksami ca 70% kõigist kutseõppe lõpetajatest;
- viimaste aastate positiivne trend on täiskasvanute (25+) osaluse kiire kasv kutseõppes: 2020. aastal moodustas nende osakaal kõigist kutseõppe õpilastest 42,4%, s.o ca 10 800 inimest.

Vajab rohkem tähelepanu:

- kuni kolm aastat tagasi õpingud lõpetanud 20–34-aastaste tööhõive näitaja on sõltuvalt majanduse ja tööturu situatsioonist kõikunud 77% ja 83% vahel. 2019. aastal jõudis see 83,3%-ni, st ületati 2020. aastaks seatud siht (82%), näitaja paranes üldise kõrge tööhõive kasvu toel. 2020. aasta languse taga võib näha COVID-19 pandeemia mõju, sest ka üldine tööhõive sel aastal langes ja töötuse määr kasvas. Kõige suurem oli kutsehariduse lõpetanute hõivemäär kukkumine (86,2%-lt 77,4%-le);
- kuni 2020. aastani on koos üldise osaluse kasvuga elukestvas õppes keskmisest kiiremini kasvanud madalama haridustasemega õppijate osalus. Kui veel 2010. aastal oli selle sihtrühma osalus 1,9%, siis 2019. aastal ligi 5 korda kõrgem (9,1%). 2020. aastal aga vähenes madala haridustasemega täiskasvanute osalus elukestvas õppes taas (6,5 %-le). Langus on tingitud pandeemiast: paljud koolitused jäid ära või lükkusid edasi, halvenes paljude inimeste ja ettevõtete majanduslik olukord ning õppimiseks ressursi leidmine muutus keerulisemaks;
- noorte hulgas ei ole suudetud arengukava elluviimise perioodil kutseõppe populaarsust märkimisväärselt kasvatada. Olulised erinevused on õpilaste põhikoolijärgsetes valikutes maakondade lõikes, ka see on püsinud läbi aastakümnete muutumatuna. Keskmisest enam põhikoolilõpetajaid jätkab kutseõppes Ida-Viru, Valga ja Rapla maakonnas; oluliselt erinevad ka poiste ja tüdrukute põhikooli lõpus tehtud valikud – pärast põhikooli alustab õpinguid kutsekoolis 36% poistest ja vaid 16% tüdrukutest;
- tähelepanuväärsed on regionaalsed erinevused ka keskhariduse lõpetanud noorte haridusvalikutes: nt Järva maakonna keskhariduse lõpetanute jätkas kõrghariduses samal aastal vaid 26%, Tartu maakonna vilistlastest aga 50%. Suhteliselt suur haridustee mittejätkajate osakaal peale keskharidust (üle 55%) on ka Lääne-Viru, Rapla ja Viljandi maakondades;
- viimase kümne aastaga on kohe pärast gümnaasiumi lõpetamist Eestis kõrghariduses õpinguid jätkanud gümnaasiumilõpetajate osakaal vähenenud ca 16 protsendipunkti võrra – 66,3%-lt 2010. aastal 50,5%-ni 2020. aastal;
- keskhariduse järgsetes haridusvalikutes on suurenemas lõhe eestikeelses põhikoolis ja venekeelses põhikoolis õppinute vahel: 2020. aastal ei jätkanud oma õpinguid samal aastal 60% keskhariduse lõpetajatest, kes õppisid põhikoolis vene keeles ja 49% eesti põhikooli vilistlastest. Venekeelse põhihariduse omandanutest suundub gümnaasiumijärgselt kõrgharidusse 42%, eestikeelse kooli vilistlastest aga 52%;
- kõrghariduses jätkavate kutsekeskhariduse omandanud inimeste osakaal on endiselt väike – keskmiselt 9% ühe aasta lõpetajatest;
- 2020. a distantsõppe ajal kasvas õpiraskustes õpilaste arv, COVID-19 kriis mõjutas lõpuklasside õpitulemusi, võimalust valmistada eksamiteks ja edasiõppimisvõimalusi. Nii põhikooli kui gümnaasiumi lõpetamise tingimused olid muudetud paindlikumaks. Tuleb arvestada, et järgmistel aastatel võib kasvada varem lõpetanute hulk, kes soovivad riigeksameid teha ja/või eksamiaineid mittestatsionaarses õppes korrata.

Oskuste koordinatsioonisüsteem

OSKA annab infot tööturul vajaminevate olulisemate ametite ja oskuste kohta. Lisaks valdkondlikele raportitele valmis 2020. a eriuuring „COVID-19 põhjustatud majanduskriisi mõju tööjõu ja oskuste vajaduse muutusele“

Lühikokkuvõte:

Euroopa Liidu võrdluses oli Eesti tööturu reaktsioon kriisile 2020. aastal üks tugevamaid. **Enim kannatas noorte tööhõive**. Kuna tegevusalad, kus noored rakenduvad, on ka viirusekriisi pikemaajalise löögi all, võib see jätta pitseri noore põlvkonna tööelu algusele.

COVID-19 kriis on toonud kaasa töötajate koolitusvajaduse plahvatusliku kasvu. **Suurenes vajadus organisatsioonisest koolituste ja töökohal õppe järele**. Osalemine e-koolitustel ja virtuaalsetel seminaridel kasvas.

Kasvas vajadus digitehnoloogia, riskijuhtimise ja -analüüsi, tootearenduse ja turunduse, juhtimise, kommunikatsiooni- ning koostööoskuste järele. Oluliseks muutusid teadmised turvalisest töökeskkonnast ning töötajate füüsilise ja vaimse tervise hoidmisest.

Majanduse kriisist taastumise ja pikemaajalise arengu (kuni 10 aastat) vaates **mõjutavad oluliste oskuste vajadust enim digitaliseerimine ja automatiseerimine (sh masinõpe ja tehisintellekt), rohepöörde, kaugtöö kasvav osakaal, globaalsete tarneahelate muutumine ning töötajate füüsilise ja vaimse tervise kaitsmise tähtsustumine**. Viirusekriis kiirendas jõuliselt neid arengusuundumusi.

[Link aruandele](#)

2020. a olulisemad tegevused ja otsused:

- 2020. a lõpu seisuga on valminud kokku 26 OSKA valdkondlikku raportit. OSKA 2020+ kontseptsioon on koostatud ja partneritega kokku lepitud ning esitatud valitsuse majanduskomisjonile. Majanduskomisjoni otsuse kohaselt tuleb haridus- ja teadusministril koostöös väliskaubandus- ja infotehnoloogiainistriga liita Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi pikaajalise tööjõuprognoozi mudel OSKA tööjõuvajaduse prognoosisüsteemiga ning kahe metoodika baasil töötada välja uus metoodika;
- laiendati töökohapõhise õppe võimalusi ning jätkati selle piloteerimist kõrghariduses – õpet rakendab kolm kõrgkooli (Eesti Ettevõtluskõrgkool Mainor, Tallinna Tervishoiu Kõrgkool ja Tallinna Tehnikaülikool). Katseprojekti esimesed tulemused selguvad 2021. aastal, kui lõpetavad viimased projekti kaasatud õppijad. 2018. aastal töötati välja töökohapõhise õppe kvaliteedihindamise põhimõtted ja protsess, mida katsetati 2020. aastal viies kutseõpet pakkuvas koolis;
- ettevõtlusõppe programmi tulemusel on kasvanud koolide valmisolek ettevõtlust ja ettevõtlikkust õpetada – 436 haridusasutust üle Eesti on kaasatud ettevõtlusõppe programmi. Paljud 2020. a kevadeks planeeritud üritused ja seminarid lükati kriisi tõttu edasi uude õppeaastasse. Alates 2021. aastast on programmiga liidetud karjääriõppe tegevused;
- 2020. a toimusid 11 erialal kutsemeistrivõistlused, telesarja raames toimus lisaks 7 erialavõistlust. Seoses eriolukorraga oldi sunnitud tühistama kõik märtsi ja aprilli planeeritud kutsevõistlused, sh oskuste festival Noor Meister 2020;
- jätkus praktikasüsteemi kvaliteedi hindamine, et ühtlustada koolide praktikaga seotud tegevusi, tuua välja parimad tööviisid ja probleemkohad; jätkati praktikajuhendajate koolitustega; kokku on strateegia perioodil koolitustel osalenud üle 7200 praktikajuhendaja;
- 2020. aastal omandas kutseõppeasutustes täienduskoolituse riikliku koolitustellimuse (RKT) kursustel uusi oskusi 7 643 täiskasvanut, osalenutest sai tunnistuse 6 989 (91,4%). RKT kursuste elluviimist mõjutas märkimisväärselt koroonaviiruse pandeemia ohjamiseks kehtestatud eriolukord ja selle järgsed piirangud. Võimaldamaks täienduskoolituse RKT kursuste jätkumist eriolukorra perioodil ja selle järgselt piirangutest mõjutatud tingimustes, lepidi kokku tingimused kursuste kontaktõppe auditoorse osaga jätkamisel e-lahenduste kaudu ning lepidi kokku erisused kulude hüvitamise tingimustes. Tänu virtuaalse kontaktõppe võimaldamisele ja õppeasutuste pingutustele suudeti viia läbi 94% tellitud kursustest.
- 2020. aastal oli täiskasvanutel esmakordselt võimalus oma oskusi täiendada ka kõrgkoolide pakutavatel RKT kursustel. Prioriteediks olid koolitused, mis toetavad uute tehnoloogiate ja digilahenduste kasutuselevõttu erinevates majandussektorites, sihtrühmana olid eelistatud väikeettevõtete töötajad. Tellimusse valiti 77 kursust ligi 2000 täiskasvanule. Kursuste läbiviimist mõjutas samuti eriolukord ja piirangud, seetõttu viidi läbi 61% kursustest. Osalejaid oli 1197, kellest tunnistuse sai 972 (81%);
- jätkus 2018. aastal alustatud IT akadeemia kutsehariduse programm, et viia IT tasemeõpe enam vastavusse tööandjate vajadustega ja luua IT erialade kutsekeskhariduse taseme õppekavade lõpetajatele paindlikumaid võimalusi õpingute jätkamiseks kõrghariduses, pakkuda sisukamat keskharidust (uuendatud õppekavades on nt matemaatika, inglise keele ja eesti keele mahtu võrreldes teiste kutsekeskhariduse õppekavadega suurendatud 2–3 korda) ja tagada suurem vastuvõtt IT erialadele. 2020. aastal alustas tarkvaraarendaja õppekaval õpinguid 146 õpilast ja uuel IT süsteemide spetsialisti õppekaval 112 õpilast;
- 2020. a avaldatud toetusskeemi „Kõrghariduse erialastipendiumid nutika spetsialiseerumise kasvuvaldkondades“ vahehindamises järeldatakse, et stipendiumitel on olnud positiivne mõju vastuvõtul neil õppekavadel, kus stipendiumi maksti kuni 50% üliõpilastele. Erialastipendiumid on mõjutanud vastuvõttu pigem kõrghariduse I astmel. Stipendiumite maksmine ei ole parandanud nominaalajaga lõpetamist.

4. Digipööre elukestvas õppes

Areng hea või väga hea:

- põhikoolilõpetajate IKT oskusi 2020. a eriolukorra tõttu tasemetööga ei mõõdetud, kuid õpilaste häid baasoskusi on näidanud nii 2018. ja 2019. aasta digipädevuste tasemetöö tulemused kui ka distantsõppe uuringud, mille järgi enamiku õpilaste hinnangul oli digivahendite vahendusel toimunud õppetöö sama tõhus või tõhusamgi kui tavaõpe;
- õpilaste ligipääs arvutitele ja nutiseadmetele on koolides aasta-aastalt paranenud. Õpilastele meeldib õppetöös arvutit kasutada: põhikooli õpilastele seetõttu, et arvuti muudab õppimise huvitavamaks, gümnaasistidel võimaldab arvuti õppida sobivas tempos, kohas ja ajal;
- õpilased on hästi varustatud isiklike nutiseadmetega, millega saab teha kodutöid. Distsantsõppe uuringud näitavad, et ligipääs haridusele oli distantsõppe tingimustes üldiselt hea: enamusel õpilastest olid olemas nii isiklikud digiseadmed kui ka hea internetiühendus, võimalus õppida oma toas ning kodus oli ka keegi, kes neid õppimisel aitas. Üle 2/3 õpilastest oli võimalus kasutada isiklikku arvutit või vanema arvutit õppetöös osalemiseks, vähemal määral olid kasutusel tahvelarvutid. Internetiühenduse kvaliteeti hindas heaks või väga heaks ligi 80% vanematest ja õpilastest ning vähem kui 1% vastanutest tõi välja, et neil internetiühendus puudus.

Vajab rohkem tähelepanu:

- TALIS 2018 näitas, et ainult 30% õpetajatest tundis end IKT-vahendite kasutamiseks õppes hästi ette valmistatuna hoolimata sellest, et IKT vahendite kasutamist on nii esmaõppes kui ka täienduskoolituses käsitletud juba aastaid. Distsantsõppe ajal ilmnisid samuti suured erinevused koolide ja õpetajate valmisolekus õpet digikeskkondades läbi viia ning õpetamismeetodeid vastavalt muutunud olukorrale ja õppijate vajadustele kohandada: 50% õpetajatest kasutas sageli õppetöös digiõppevara, ligi kolmandik õpetajaid ei teinud seda kunagi;
- endiselt on oluline jätkata tegevusi, millega tagada keerukamate IT oskuste õppe (programmeerimine, robotika jne) kättesaadavus kõigile õpilastele ja igas lasteaia; tegelda tuleb sooliste erinevustega karjääriootustes: PISA 2018 andmetel soovib peaaegu viiendik Eesti poistest töötada IKT-spetsialistina, kuid tüdrukute seas on IKT-huvilisi ainult 2%;
- rohkem tähelepanu tuleb pöörata haridustehnoloogilise toe kättesaadavusele kõikides koolides ja koolide digiküpsuse terviklikule arendamisele.

2020. a olulisemad tegevused:

- 2020/21. a jätkati põhikooli õppekava katvate digiõpikute kättesaadavaks tegemist kõigile põhikooliõpilastele, õpetajate ja lapsevanematele. Opiqu põhikoolimaterjale kasutati kõikides omavalitsustes ja kokku 509 koolis; valminud 12 põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava digiõpikut on saanud positiivse tagasiside ning kasutajate poolt hästi vastu võetud. Lisaks sellele valmis LÕK õpilaste digipädevusmudel;
- õppekavaarenduses jätkati digipädevuste integreerimist kõigi ainevaldkondade õpiväljunditesse;
- väljatöötamisel on elektrooniline hindamisvahend laste arengu hindamiseks alushariduses. Hindamisvahend on Eestis esimene standardiseeritud abivahend 5-aastaste laste kognitiivsete protsesside, õpi- ja sotsiaalse üldpädevuse ning matemaatika, kõne ja keele valdkondliku pädevuse hindamiseks;
- välja on töötatud suures mahus digitaalset õppematerjali, sh gümnaasiumi IKT kursuste materjalid, diagnostilised e-testid ja hindamisvahendid. E-koolikotis on u 20 000 digitaalset õpiobjekti ja kasutajate arv on 2020. a oluliselt kasvanud;
- koolide IKT taristu uuendamise käigus on 2020. aasta lõpuks kohtvõrgud kaasajastatud 45 koolis. Koos programmi esimese etapiga (2016–2018, 154 kooli) on IKT taristu praeguseks uuendatud 199 koolis. Eesmärk on 2022. aasta lõpuks jõuda 318 kooli taristu uuendamiseni.

Elukestva õppe strateegias on selle valdkonna olulisemate probleemidena esile toodud, et pea kolmandikul Eesti tööealisest elanikkonnast puuduvad minimaalsed digioskused ja tööks vajalikud IKT oskused on ebapiisavad; lisaks on õppijate ligipääs digitaristule ja digitaalne õppevara puudulik ja ebaühtlane.

Eesmärk on rakendada õppimisel ja õpetamisel nüüdisaegset digitehnoloogiat otstarbekamalt ja tulemuslikumalt, parandada kogu elanikkonna digioskusi ning tagada ligipääs uue põlvkonna digitaristule.

Digipööre toetuseks on ellu kutsutud digipööre programm.

Distsantsõppe uuringud:

- Eriolukorrast tingitud distantsõppe kogemused ja mõju Eesti üld- ja kutseharidussüsteemile.

Analüüsitakse Eesti üldharidus- ja kutsekoolide valmisolekut distantsõppeks, ning millised probleemid, head praktikad ja arenguvajadused distantsõppe perioodil esile kerkisid.

Ilmunud on [vahearuanne](#).

- Telia Laste Nõuandva Paneeli distantsõppe uuring vaatleb mõju Eesti õpilastele võrdluses Põhja- ja Baltimaadega.

- Eesti Haridusfoorumi küsitlus õpilaste, õpetajate ja lapsevanemate distantsõppega toimetuleku kohta.

- Kõrgkoolide toimetulek sunnitud kaugõppega perioodil märts-juuni 2020, uuritakse, kuidas COVID-19 tingimustes nn sunnitud kaugõppega toime tuldi ning millist abi oodatakse riigilt.

- „What did we learn from schooling practices during the COVID-19 lockdown?“ - viie riigi õppekorralduse meetmete võrdlev analüüs, sh Eesti.

Eesti riik peab tagama kõikidele inimestele võrdsed võimalused saada võimetekohast kvaliteetset haridust. Samas on rida sotsiaalseid, keelelisi ja soolisi, aga ka majanduslikke ja piirkondlikke takistusi, mis neid võimalusi piiravad.

Eesmärk: kõigile on loodud võrdsed võimalused elukestvaks õppeks.

Eesmärgi saavutamisse panustavad samaaegselt järgmised programmid:

üldharidusprogramm,
koolivõrgu programm,
kõrgharidusprogramm ja
kutseharidusprogramm.

Indikaatorid:

4-aastaste kuni kooliealiste laste osakaal hariduses, sh põhikoolis õppivad 6-aastased – 92,9%

Vene õppekeelega põhikooli lõpetajate osakaal, kes valdavad eesti keelt vähemalt tasemel B1 – 62,5% (2019)

Eesti keelest erineva emakeelega põhikoolilõpetajate osakaal, kes valdavad eesti keelt vähemalt tasemel B1 – 70,5% (2019)

Kolmanda haridustasemega 30–34-aastaste osakaal earühmas – 44,3%

Tööjõukulude osakaal valitsussektori üldhariduskuludest – 67% (2019)

Haridusvaldkonna pinnakasutuse optimeerimine – 3,4 mln m²

5. Võrdsed võimalused elukestvaks õppeks ja õppes osaluse kasv

Areng hea või väga hea:

- alushariduses osaleb Eestis Eurostati andmetel pea 93% 4–6-aastastest lastest, mis on EL keskmisest veidi madalam tase. EHISe andmete põhjal on näha, et osalus alushariduses on arengukava perioodil 1–2 protsendi võrra kasvanud;
- koolieelsetes lasteasutustes eesti õppekeeles õppivate laste osakaal kasvab; see toetab pikemas perspektiivis põhikooli lõpuks õpilaste eesti keele oskusele seatud eesmärgi täitmist;
- gümnaasiumiastmega koolide arv on kahanenud 158ni, 2013. aastal oli neid veel üle 200. Eesmärk on jõuda 100 koolini;
- kümme aastat tagasi alanud üleminek eestikeelsele aineõppele annab selgeid positiivseid tulemusi, paranenud on ka hoiakud selle suhtes. Suur osa eestimaalastest toetab varajast eestikeelset õpet.

Vajab rohkem tähelepanu:

- eesti keelt vähemalt tasemel B1 valdavate eesti keelest erineva emakeelega põhikoolilõpetajate osakaal pole muutunud, mis muudab niigi raskesti saavutatava sihi (2020. a 90% lõpetajatest B1-tasemel) ebareaalseks;
- endiselt valmistavad muret erivajadustega õpilastega seotud teemad, sh info liikumine õpilase erivajaduse või õigusrikkumise kohta, nõustamine keeruliste juhtumite puhul (depressioon, sõltuvushäired); tuge vajavate õpilaste arv ja nende kaasatus tavakooli kasvab, aga 40–60% õpetajate hinnangul ei ole koolipõhised tugiteenused hästi kättesaadavad; Tallinna Ülikooli distantsõppe uuringust ilmnes, et distantsõppe ajal kasvas õpiraskustega õpilaste arv. Õpetajate hinnangul see peaaegu kahekordistus ja 40% õpilaste hinnangul oli neil suuremaid või väiksemaid õpiraskusi;
- hariduse omandamisel on suured soolised lõhed: madala haridustasemega mitteõppivaid mehi on endiselt rohkem kui naisi, vanusegrupis 25–34 on kõrgharidusega mehi oluliselt vähem kui naisi ning see vahe ei vähene;
- koolivõrgu korrastamist on pidurdanud omavalitsusreform, sest omavalitsuste liitumislepingutega lükati koolivõrgu ümberkorraldamise otsused edasi ning need tehakse peale järgmisi kohalike volikogude valimisi ehk 2022. aastast.

2020. a olulisemad tegevused:

- jätkati eesti keele kui teise keele õppe parendamisel pilootprojekti „Professionaalne eestikeelne õpetaja vene õppekeele rühmas“ ja laiendati „+1 õpetaja“ programmi. Algatused on saanud positiivset tagasisidet nii lasteaedadelt kui ka lapsevanematelt. 2020/21. õppeaastal lisandus veel 32 lasteaeda (kokku toetatakse 103 lasteaiaühma) ning programm laienes ka 15 üldhariduskooli. Koolid, kuhu asub õppima uussisserändajaid, sh rahvusvahelise kaitse saajaid ja taotlejaid, saavad vajaduspõhist tuge. MTÜ Pagulasabi pakub HTMi toel lasteaedadele nõustamist ja koolitusi tööks uussisserändaja taustaga lastega ning mitmekultuurilise rühmaga toimetulekuks;
- edukalt on käivitunud kolme riigigümnaasiumi rajamine Tallinna, veel kolme riigigümnaasiumi rajamine Harjumaale, ühe riigigümnaasiumi rajamine Rakverre, kahe riigigümnaasiumi rajamine Narva ning Tallinna Muusika- ja Balletikooli rajamine. 2021. aastal alustavad õppetööga Saaremaa ja Tabasalu riigigümnaasiumid ning uues õppehoones Paide riigigümnaasium. Riigi ja kohalike omavalitsuste kokkuleppel tehakse muutusi täiskasvanute gümnaasiumide tegevuses ja üldse täiskasvanute üldharidusõppes. 2020. a võttis riik täiskasvanute tasemehariduse üle Lääne-Virumaal ja Võrumaal ning läbirääkimised on käimas enamike omavalitsustega;
- koostati alushariduse seaduse eelnõu, milles KOV tagab lapsevanemate soovil kõigile 1,5–7-aastastele lastele võrdse alushariduse kättesaadavuse ja kvaliteedi, sh tugiteenused;
- algatati seaduseelnõu väljatöötamise, et muuta doktoriõpe tõhusamaks, väärtustada rohkem doktoriõppesse astumist ja suurendada doktorikraadiga inimeste osakaalu ühiskonnas.

NOORTEVALDKOND

Noortevaldkonna arengukava üldeesmärk:

noorel on avarad võimalused arenguks ja eneseteostuseks, mis toetab sidusa ja loova ühiskonna kujunemist.

Arengukavas on seatud **neli strateegilist eesmärki:**

1. Noorel on rohkem valikuid oma loome- ja arengupotentsiaali avamiseks:

noorte kaasatus noorsootöösse on võrreldes 2010. aastaga kasvanud 37%-lt 58,1%-le.

2. Noorel on väiksem risk olla tõrjutud:

nii huvikoolid kui ka noortekeskused on noortele kättesaadavamad kui 2014. aastal.

3. Noore osalus otsustes on rohkem toetatud:

osalusvõimalustega omavalitsuste osakaal kõigist omavalitsustest on kasvanud 94%-ni

4. Noortevaldkonna toimimine on mõjusam:

noorte rahulolu noorsootöoga on kõrge – 90%; noorsootöötajate osalus koolitustel on 20%.

Üldhinnang

Noortevaldkonna arengukava tulemuslikkuse mõõtmiseks on seatud **kaheksa indikaatorit**. Noortevaldkonna hetkeolukorra hindamisel tuleb silmas pidada, et noorte arv ja osakaal elanikkonnas väheneb. Kui 2012. aasta alguses elas Eestis umbes 303 000 noort, siis 2020. aasta alguses oli neid ca 273 900. **Statistikaameti prognoosi kohaselt pöördub noorte arv väikesele kasvule 2020ndate alguses.**

Kõikides noortevaldkonna arengukava indikaatorites oleme liikunud seatud sihi suunas, va noorte töötuse määr vanusegrupis, mis on seoses COVID-19 kriisiga järsult kasvule pöördunud (2019. aastal oli näitaja veel 11,1%).

Ka 7-26-aastaste noorte kaasatus noorsootöösse on võrreldes aasta varasemaga veidi langenud (2019. aastal 59,9%), Kaasatus vähenes peamiselt laagrites ja malevates osalenute arvelt ning noorteühingute liikmete arvelt.

	2014	2020	Sihttase 2020
Madala haridustasemega mitteõppivate 18-24-aastaste osakaal	12	7,6	9
Noorte töötuse määr vanusegrupis 15-24	15	17,9	10
Noorte kaasatus noorsootöösse	47	58,1	60
Noori huvikooli kohta	492	354	400
Noori noortekeskuse kohta	1181	901	1000
Organiseeritud osalusvõimaluste (noortevolikogude jm noorte osaluskogude arv) osakaal omavalitsuste arvust		94	89
Noorsootöös osalenud noorte rahulolu noorsootöoga (algtase 2015. a kohta)	86,6	90	87
Koolituses osalevate noorsootöötajate osakaal aastas	10	20	15

Tabelis on kujutatud arengukava võtmenäitajate suunas liikumist 2020. aastal võrreldes algse 2014. aasta seisuga.

2020. aastal viidi HTM tellimusel läbi **noorte noorsootöoga rahulolu uuring**. Noorte üldine rahulolu noorsootöö tegevustega oli 2020. aastal kõrgel tasemel: kõikide tegevuste kaalutud keskmine rahuloluhinnang on 90 punkti 100-st. Noored olid kõige rohkem rahul huvitegevuse ja noortelaagritega (üldise rahulolu keskmine 92 punkti). Üldise rahulolu hinnangute arvestuses järgnesid huviharidus, avatud noorsootöö ning noorteühingud või -ühendused 89 punktiga, noortemalevad 87 punktiga ning osalus- või esinduskogud 86 punktiga.

COVID-19 pandeemia ja noored

- COVID-19 viirusekriisist tingitud eriolukord mõjutas rohkemal või vähemal määral iga noort – pikk sotsiaalne isolatsioon sõpradest ja lähedastest, ilmajäetus harjumuspärastest noorsootöö tegevustest, kohanemine distantsõppega, töövõimaluste vähenemine või töö kaotus, teadmatus ja mure lähedaste pärast;
- Eriti teravalt kerkis esile noorte vaimse tervisega seonduv. Depressioon ja ärevus on noorte hulgas ühed levinumad psüühikahäired, nii Eestis kui globaalselt ja seda juba ammu enne viirusekriisi. 2020. aasta kontekstis on uuringud näidanud, et 18-24 aastaste vanusegruppi kuuluvatel noortel esines viirusperioodil teistest eagrupidest rohkem depressioonile viitavaid sümptomeid (54%), lisaks tunti palju ärevust (49%) ja kurnatust (67%).
- Võrreldes teiste ühiskonna gruppidega on noored materiaalselt vähem kindlustatud ning tööturul nõrgemal positsioonil. 2020. aasta tõi noorte olukorda märkimisväärselt ebakindluse. Noored on tööturul suuresti hõivatud valdkondades, mis kriisi tingimustes said enim kannatada – teenindus, majutus, turism, toitlustus. Seda näitab ka noorte tööhõive, mis 15-24 aastaste seas vähenes ca 8000 töötaja võrra ehk vanuserühma tööturul aktiivsetest noortest oli III kvartalis töötuid 21,7%. Seejuures ei ole oodata noorte tööhõive kiiret paranemist, kuna kriisieelne olukord taastub nendes valdkondades visalt.
- Sõltuvalt kriisi kestvusest ja sügavusest võivad nn mitteelutähtsate teenuste pakkumised kannatada (sh kultuur, noorsootöö). See tähendab, et kriisist niigi tugevalt kannatanud noorte sihtrühma taastumist ja arengut võib pidurdada ka noorsootöö teenuste kättesaadavuse vähenemine seoses rahastuse vähenemisega.

Areng hea või väga hea:

- arengukava perioodil on kasvanud noorte osalemine noorsootöös ehk nende noorte osakaal, kes käisid huvikoolides, huviringides, laagrites, malevates või osalesid noortevalikogude, noorte aktiivgruppide või aastatoetust saanud üleriigiliste noorteühingute tegevuses. Aastal 2010 oli neid 37%, aastal 2014. 47% ja aastal 2020 58,1% (2020. aasta eesmärk oli 60%);
- huvihariduse ja -tegevuse riikliku lisatoetuse toel on kasvanud huvihariduse ja huvitegevuse kättesaadavus ja kvaliteet kõikides huvialavaldkondades. Kõige rohkem on uusi võimalusi loodud üldkultuuri valdkonnas, kuid positiivne muutus on toimunud ka LTT valdkonnas – on loodud uusi võimalusi ja soetatud uusi õppevahendeid;
- tänuväärset tööd on tehtud tõrjutusriskis noortega – mitteõppivate, -töötavate ja koolitustel mitteosalevate (nn NEET-staatuses) noorte osakaal on olnud langustrendis, kuigi võrreldes 2019. aastaga on 2020. aastal NEET-staatuses noorte arv kasvanud ja tõusnud tagasi tasemele, kus püsis aastatel 2016-2018 (15-29-aastaste vanuserühmast 11,7%). ESFi toel on neile pakutud mitmekülgseid tugiteenuseid ja need on olnud tulemuslikud – üle 71% noortest on pool aastat pärast tugiteenusest väljumist NEET-staatusest väljas;
- noorsootöötajate kompetentsus paraneb, kutsestandardi laiem teadvustamine ja mitmekülgsemate meetodikate omandamine on aidanud noorsootöötajatel paremini oma rolli täita.

Vajab rohkem tähelepanu:

- mitteõppivate, mittetöötavate ja koolitustel mitteosalevate noorte arv oli 2020. aastal hinnanguliselt 24 300 noort vanuses 15–29 (ca kümnendik eagrupidest). Suurenenud on regionaalsed erinevused;
- üks tõrjutusriski olulisi mõjureid on ka noorte töötus. Töötutest noortest saavad suurema tõenäosusega sissetulekuvaesed, neil on suurem risk elada sügava ilmajäetusega leibkondades. 2020. a oli noorte töötuse määr Eestis 17,9%, aasta varem aga 11,1%, st 2020. a alanud kriisi mõjul on töötuse määr hüppeliselt kasvanud. Peame tagama, et ka tööturuolukorra halvenedes on igale noorele pärast töötuks jäämist või formaalharidussüsteemist lahkumist garanteeritud kvaliteetne tööpakkumine, jätkuõppe, õpipoisiõppe või praktika võimalus.

2020. a olulisemad tegevused:

- Edukalt rakendati nutika noorsootöö tegevuskava, sh töötati välja mitmed nutikad lahendused noorsootöös, pakuti koolitusi noorsootöötajatele, osaleti Innosprindis, mille raames teenusdisaini meetodikatele tuginedes loodi esmaseid e-osaluse lahendusi; toetati omavalitsuste võimekust arendada ja juurutada nutikate lähenemist noorsootöös;
- COVID-19 kriisist toetati noorte huvitegevuse jätkumist erahuvihariduse ja erahuvitegevuse toetusega ning lühilaagrite ja malevate kriisitoetusega. Kriisiolukord tõukas veelgi tagant ülal nimetatud innovatsiooni ja nutikate lahenduste kasutuselevõttu noortevaldkonnas;
- noorte tervistava ja arendava puhkuse raames osales laagrites ligi 25 400 noort (sh ligi 2200 vähemate võimalustega noort). Toetati 25 püsilaagrit, 49 projektlaagrit ja ühte hariduslike erivajadustega laste kooli laagriprojekti. Noortemaleva projektikonkursi „Malevasuvi 2020“ raames eraldati toetust 68 malevakorraldajale. Malevates osales ja sai töökogemuse ligi 4400 noort;
- noorte ettevõtlikkuse ja omaalgatuse toetamiseks jätkati projektikonkursiga „Ideevit“, mille raames toetatakse noorte ideede elluviimist ja mis on suunatud teadlikkuse tõstmisele noori huvitavates valdkondades. 2020. a toetati 101 projekti;
- kutselaborite projekti raames tutvustatakse praktiliste ja virtuaalsete töötubade kaudu noortele erinevaid ameteid ning vastavaid töövõtteid ja töövahendeid. 2020. a sai kutselaboritest osa 1121 noort.
- jätkati tõrjutusriskis noorte kaasamise ja noorte tööhõivevalmiduse parandamise tegevuste ja noorsootöötajate koolitusprogrammiga.

TEADUS

Teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni arendamise
üldeesmärk:

luua soodsad tingimused
tootlikkuse ja elatustaseme
kasvuks, heaks hariduseks ja
kultuuriks, Eesti kestmiseks ja
arenguks.

Strateegias on seatud **neli**
strateegilist eesmärki:

1. Eesti teadus on kõrgetasemeline ja mitmekesine:

võrreldes 2014. aastaga oleme
kahe seatud indikaatori puhul
liikunud positiivses suunas:
kasvanud on
publitseerimisaktiivsus ja
kõrgetasemeliste artiklite arv, kuid
doktorikraadi kaitsmiste arv on
aastatel 2018-2020 olnud
langustrendis.

2. Teadus- ja arendustegevus (TA) toimib Eesti ühiskonna ja majanduse huvides:

kasvanud on erasektori
investeeringute osa avaliku sektori
TAIs ja riigi poolt finantseeritud
sotsiaalmajanduslike
rakendusuringute osakaal
riigieelarves.

3. TA muudab majandusstruktuuri teadmistemahukamaks:

kõrg- ja keskkõrgtehnoloogiliste
sektorite hõive osakaal kasvab.

4. Eesti on rahvusvahelises TAI alases koostöös aktiivne ja nähtav:

kasvanud on Horisont 2020-s
võidetud lepingute summa *per*
capita ja rahvusvaheliselt
koordineeritud uurimistöö osakaal
riigi rahastatud TA-s.

Üldhinnang

Eesti teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni strateegia 2014–2020 „Teadmistepõhine Eesti” tulemuslikkuse mõõtmiseks on seatud neli võtmenäitajat ja üheksa tulemusindikaatorit.

Teaduses on mitmeid näitajaid, mis peegeldavad Eesti teadlaste töö head taset. Eestis on välja kujundatud kvaliteedikonkurentsil põhinev toimiv ja arenev teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni (edaspidi TAI) süsteem. Kasvab teadlaste rahvusvahelise koostöö aktiivsus ja teaduse kõrget taset näitav publitseerimisaktiivsus ning edukus ELi teadus- ja arendustegevuse (edaspidi TA) raamprogrammis Horisont. Doktorikraadi kaitsmiste arv on strateegia algusaastaga võrreldes kasvanud, kuid perioodil 2018-2020 siiski langenud. Kasvu aluseks olid kõrged vastuvõtunumbrid 2010. a paiku, alates 2013. aastast on vastuvõtt doktorantuuri vähenenud ja katkestamine püsib kõrgena. Eesti on välisteadlastele järjest atraktiivsem, välisteadlaste arv Eesti avalikes teadusasutustes on tõusnud.

Euroopa innovatsiooni tulemustabelis (European Innovation Scoreboard) oleme esimese EL13 riigina tõusnud tugevate innovaatorite rühma, saavutades 2020. aastaks 11. koha. Tulemusi vaadeldakse võrdluses sama näitaja EL keskmisega (tugevate innovaatorite grupi riikidel on summaarne indeks 90% ja 120% vahel EL keskmisest).

Teadusvaldkonna suurimad proovikivid on ettevõtete kaasamine teadus- ja arendustegevusse ning teaduse rahastamine. Eesti eripära on kõrge projektipõhisus ja välisallikate suur osakaal teaduse rahastamises – eriti avaliku sektori TA puhul. Viimasel kahel aastal on toimunud positiivne areng seoses avaliku sektori teadusrahasutusega. TA kulutuste üldmahult (era+avalik) jääme veel EL keskmisele tasemele alla, kuid 2019. aastal ületasime EL keskmist taset avaliku sektori TA näitaja osas: 0,71% SKP-st. 2019. a tegi märkimisväärse hüppe ka erasektori TA kulutuste tase (0,6-lt 0,9-le protsendile), mis aga siiski jääb Euroopa liidritele oma taseme poolest selgelt alla.

Strateegia üldeesmärgi neljas indikaatoris (tootlikkus, investeeringud TAI-sse jm) (vt joonis all) kui ka Eesti TAI arengu strateegiliste eesmärkide tasandil on toimunud edasimineku ja arengud on pigem positiivsed (vt vasak paneel). Siiski jäid mitmed 2020. aastaks seatud sihttasemed saavutamata.

	2014	2019*	Sihttase 2020
Teadus- ja arendustegevuse investeeringute tase SKPst	1,42	1,61	3,0
sh erasektori TA kulutused SKPst	0,62	0,86	2,0
(Ettevõtete) tootlikkus hõivatu kohta (% EL keskmisest)	75,4	78,6	80
Koht Euroopa innovatsiooni tulemustabelis	13	11	10

* Tabelis on kujutatud TAI strateegia võtmenäitajate suunas liikumist viimase mõõdetud aasta seisuga (2019. a).

Rakendusuuringute toetamine nutika spetsialiseerumise kasvuvaldkondades aastatel 2016-2020. Ülevaade programmist:

- NUTIKA programmi esitati aastatel 2016 – 2020 kokku 154 taotlust 114 ettevõtte poolt. Neist positiivse rahastusotsuse sai 84 taotlust kogumahuga 27,9 mln eurot, ning ellu viiakse 78 projekti;
- rahastatud ettevõtetest 59% olid väikesed, 17% keskmised ja 23% suured ettevõtted;
- 83,1% taotlustest taotleti vahendeid rakendusuuringute tarbeks, 15,6% oli eesmärgiks nii rakendusuuring kui tootearendus ja 1,3% taotlustest tootearendus;
- taotlustest 58 (37,7%) ja 49 (31,8%) esitati vastavalt IKT ja ressursside väärindamise valdkondadesse, ning 13 taotlust (8,4%) tervise valdkonda. Ülejäänud taotlused katsid mitut valdkonda.

Kokkuvõtte meetmest ja toetatud projektide nimekiri:
[link aruandele](#)

Baasfinantseerimise kasutamise analüüsi (2020) kokkuvõtte:

- baasfinantseerimist eraldatakse asutustele, kes on tõestanud oma TA-tegevuse rahvusvaheliselt konkurentsivõimelist taset;
- baasfinantseerimise maht on algusaegadest (2005-2020) alates kasvanud 10,3 korda (vastavalt 4,12 mln ja 42,5 mln eurot);
- baasfinantseerimise ja uurimistoetuste omavaheline suhe teaduse riiklikus rahastamises on vaadeldava perioodi jooksul tasakaalustunud: aastaks 2020 on saavutatud suhe 50-50;
- perioodil 2014-2019 kulutati baasfinantseerimisest asutustele finantseeritavatele teadusteemadele 20%, siseriiklikuks ja rahvusvaheliseks kaasfinantseerimiseks 13% infrastruktuurile 24% ja muudeks olulisteks tegevusteks 43% kõigist kuludest.

Baasfinantseerimise kasutamise analüüs:
[link analüüsile](#)

Areng hea või väga hea:

- teadlaste aktiivsust ja teaduse kõrget taset näitav publitseerimisaktiivsus on suurenenud, ületades oluliselt EL keskmist taset. (2020. a 2085 kõrgetasemelist artiklit miljoni elaniku kohta);
- Eesti paistab silma EL TA raamprogrammis Horisont 2020 eduka osaluse poolest: 2020. aastal oli Eestisse võidetud lepingute maht ca 41 mln eurot (kokku perioodi jooksul ca 240 mln eurot) ja saadud toetus elaniku kohta võrreldes EL28 keskmisega 2020. aastal 188%; võidetud lepingute kogumahult elaniku kohta ületame EL keskmist kogu perioodi 2014-2020 peale kokku ligikaudu 1,6 korda;
- ettevõtete innovatsioonisuutlikkus on 2020. aastaks oluliselt tõusnud. Viimast iseloomustab näitaja „ettevõtete tootlikkus hõivatud kohta“, mille järgi oleme jätkuvalt tõusutrendis, lähenedes EL keskmisele. Eesti positsioon paranes ka EL innovatsioonitabelis ning 2020. aastaks seatud eesmärgist lahutab vaid üks koht;
- teadusnõunike võrgustiku töö tulemusena on kasvanud ministeeriumide teadlikkus ja aktiivsus TA tegevuste kavandamisel.

Vajab rohkem tähelepanu:

- vaatamata teaduse taseme kiirele tõusule ei ole suudetud saavutada piisavat sünergiaid teaduse ja majanduse arengu vahel. 2019. a tegi märkimisväärse hüppe erasektori TA kulutuste tase (0,6-lt 0,9-le protsendile SKP-st), mis aga jääb siiski Euroopa liidritele oma taseme poolest selgelt alla;
- rohkem tähelepanu tuleb pöörata akadeemilise karjääri, sealhulgas doktoriõppe atraktiivsuse suurendamisele. Pikka aega on kasvanud välisstudengite osakaal doktorantidest, kuid välisdoktorandid ei ole pärast lõpetamist nii vammad sisenema Eesti tööjõuturule kui Eesti tudengid;
- teadustöö tulemused ei leia piisavalt rakendust ettevõtetes. Napib motivatsiooni ja võimekust teha koostööd ülikoolide ja ettevõtjate vahel. Teadussuunad ei ole sageli seotud ühiskonna vajadustega, mille tõttu TAI ühiskondlik kasu on potentsiaalselt madalam. TA alaste kogemuste ja teadmistega töötajate ja inseneride hulk väljaspool akadeemilist sektorit on madal, doktoriõppes valmistatakse ette akadeemiliseks karjääriks ning ei anta piisavalt erasektoris vajalikke teadmisi ja oskusi;
- ettevõtluskeskkonna rahvusvahelise konkurentsivõime areng on aeglustunud. Eesti majanduse tulutase ja koht rahvusvahelistes väärtusahelates on madal.

2020. a olulisemad tegevused:

- teadusasutuste baasfinantseerimine kasvas 2020. aastal 3,4 miljoni võrra tõustes 42,5 miljoni euroni. 2020. aastal tõusis uurimistoetuste eelarve maht 40,6 miljoni 42,7 mln euroni. On positiivne, et TA põhiinstrumentide süsteemi korraldamise tulemusel jõuti 2020. aastaks konkurentsipõhise ja baasrahastuse suhtarvuni 50:50;
- 2020. aastal võeti vastu tuumiktariistu toetamise uued põhimõtted. Tuumiktariistud on Eesti teadustariistu teekaardi objektid, mis osutavad teenuseid väljapoole selle moodustanud asutust ja mis on kantud tuumiktariistute loendisse;
- algatati seaduseelnõu väljatöötamine, mille eesmärk on muuta doktoriõppe läbimine tõhusamaks ning väärtustada rohkem doktoriõppesse astumist ja sellega seoses ka suurendada doktorikraadiga inimeste osakaalu ühiskonnas;
- käivitati tegevus „Ressursside väärindamise alase teadus- ja arendustegevuse toetamine“, mis keskendub maavarade, puidu ja toidu senisest suurema väärindamise uuringutele ning Horisont 2020-st ja struktuurivahenditest kaasrahastatav Targa linna tippkeskus, mille raames toetatakse teadmussuure targa linna pilootide kaudu, kus Eesti linnade probleemidele otsitakse teaduspõhiseid lahendusi;
- 2020. aastal suurendati RITA uuringute eelarvet summas 2,1 mln eurot eesmärgiga toetada COVID-19 kriisiga seotud uuringuid.

Eesti keele arengukava

Üldeesmärk: tagada eesti keele kui riigikeele toimimine kõikides eluvaldkondades, eesti keele õpetamine, uurimine, arendamine ja kaitse ning sellega eesti keele säilimine läbi aegade.

On valitud neli strateegilist suunda:

1. Toetada eesti keele jätkusuutlikku arengut eesti keelt emakeelena kasutajate seas:

eesti keele kui emakeele õpe on veidi paranenud: üha rohkem õpilasi sooritab gümnaasiumi eesti keele lõpuksami väga hästi, kuid mõnevõrra on langenud lõpuksami keskmise tulemus ja suurenenud kesiste tulemuste osakaal; tänu digiarengule on kasvanud keelehooldeallikate kasutamine veebis, mistõttu on kahanenud keelenõuandesse otse pöördujate arv.

2. Parandada eesti keele õppimise võimalusi välismaal:

väliseestlaste osalus eesti keele õppes on kasvanud, kuid võrreldes varasemate aastatega on kahanenud keelepäevadel osalejate arv.

3. Parandada ja laiendada Eesti muukeelse elanikkonna eesti keele oskust:

eesti keele tasemeeksami edukalt sooritanute osakaal on kasvanud. Kasvanud on B2- ja C1-tasemel tasemeeksami sooritanute osakaal, 2020. aastal langes B1-taseme tasemeeksami sooritanute osakaal.

4. Tõsta Eesti elanike motivatsiooni õppida erinevaid keeli:

2019. a saavutas 63,8% võõrkeele riigieksami sooritanud noortest vähemalt B2-taseme. 2020. aastal eriolukorra tõttu võõrkeele riigieksamit ei toimunud, kuid üle 3000 õpilase kasutas võimalust riigieksami asendusena sooritada rahvusvaheline eksam.

Üldhinnang

2020. aastal jätkus keelepoliitika planeerimine ja elluviimine „Eesti keele arengukava 2011–2017 (2020)“ alusel.

Keelevaldkonna eesmärgid on mitmetasandilised ja üksteist vastastikku mõjutavad: tihedalt on seotud eesti keele kasutusala kindlustamine kõikides eluvaldkondades, eesti keele kasutajaskonna laiendamine ning hea eesti keele oskuse ja hea keelekasutuse tagamine; eesti keele ja selle erikujude väärtustamine ning Eesti elanike võõrkeelteoskuse parandamine. Valdkonda arendamata ja korraldamata ei pruugi miljonilise kõnelejaskonnaga keel olla pikemas perspektiivis kestlik. Eesti keel hariduse õppekeelena aitab loomida kogu Eesti elanikkonda, kaudselt ka neid, kes on haridussüsteemist väljas. Eesti elanike võõrkeelteoskus avab neile uusi infokanaleid, eneseteostusvõimalusi ja paremaid võimalusi tööturul ning mitmekeelsuse väärtustamine edendab nii Eesti ühiskonda kui ka majandust.

Eesti keele arengukava elluviimise tulemuslikkuse mõõtmiseks on keeleprogrammis seatud kolm võtmenäitajat ja kümme tulemusindikaatorit neljas valdkonnas. Keeleprogrammi 13 indikaatorist oleme kuni COVID-19 kriisini kümnes liikunud seatud sihi suunas, positiivses suunas on liikunud kõik võtmenäitajad. COVID-19 kriis on mõjutanud mitme näitaja sihttasemetete täitmist ning mitme puhul ei ole 2020. a saavutustasemed varasematega üks ühele võrreldavad.

	2016	2020	Sihttase 2020
<i>Siht- ja sidusrühma hoiakud eesti keele suhtes. Uuringus osalejate määr, kes on nõus väitega, et eesti keel on*:</i>			
... eestikeelse kultuuri lahutamatu osa	93	96	93
... vajalik Eestimaal elamiseks ja töötamiseks	90	92/89**	90
... osake eestimaalaseks olemisest	89	92	89
<i>Gümnaasiumihariduse omandanud noorte eesti keele kui emakeele:***</i>			
...lõpuksami keskmine tulemus punktides (maks 100)	64	62,7	64
...lõpuksamil 80 või enam punkti saanud õpilaste osakaal	18,8	20,1	20
...lõpuksamil 20 või vähem punkti saanud õpilaste osakaal	0,57	0,74	0,26
Elektrooniliste keele- ja keelehooldeallikate tuntus ja kasutatus (pöördumiste arv) (algata 2017. a kohta)	8516	7373	-
Väliseestlaste osalus eesti keele õppes ja eesti keele päevadel Eestis ja välismaal	3736	3900	4400
Eesti keele tasemeeksami sooritanute osakaal eksamil käinutest	55,7	57,6	55
B1-tasemel eesti keele eksami sooritanute osakaal	67,6	62,4	63
B2-tasemel eesti keele eksami sooritanute osakaal	39,7	51,1	38,6
C1-tasemel eesti keele eksami sooritanute osakaal	35,6	38,4	33
Võõrkeele riigieksami sooritanud noorte osakaal (%), kes on saavutanud võõrkeele riigieksamil vähemalt B2-keeleoskustaseme	49	63,8 (2019)	72

Tabelis on kujutatud keelevaldkonna sihtide suunas liikumist võrreldes 2016. aastaga.

* Eesti integratsiooni monitooringu (EIM) andmetel.

** EIM küsitluse sõnastus oli Keelehoiakute uuringust mõnevõrra erinev. 92% arvates on vajalik Eestis elamiseks, 89% arvates on vajalik hea töökoha saamiseks.

*** arvestades erandlikke distantsõppe olusid ei saa eesti keele riigieksami 2020. a tulemusi varasematega üks ühele võrrelda ega selle põhjal järeldusi teha.

2020. aastal arendati Innovatsioonitiimi eestvedamisel eri ministeeriumide ja nende allasutuste koostöös ideed e-keskkonnast, kuhu saaks tulevikus koondada täiskasvanutele pakutavad eesti keele kui teise keele õppe teenused. Keskkond võimaldaks õppijatel kujundada sujuvamat õpiteed ning keeleõpet korraldavatel asutustel saada parema ülevaate olemasolevatest teenustest ja nende tulemuslikkusest. 2021. aastal jätkatakse nn **keelevärava** idee edasiarendamist.

2020. aastal on lõppenud viie ministeeriumi (Haridus- ja Teadusministeeriumi, Kultuuriministeeriumi, Siseministeeriumi, Sotsiaalministeeriumi, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi) poolt tellitud laiapõhjaline **rände ja lõimumise teemaline uuring RITARänne** (ranne.ut.ee).

Projekti üheks eesmärgiks oli välja töötada erinevaid tõenduspõhiseid töövahendeid, mida saaks kasutada rände ja lõimumise (eriti hariduse) valdkondades.

Sisserändajate keeleõppe korraldamiseks töötati välja õpiteede mudel REDEL, mis on kohanemis- ja keeleõppeteenuseid pakkuvaid institutsioone koondav ja ühendav võrgustikmudel. Mudel eristab keeleõppes kolme õppevormi: kontakt-, kogukondlik ja iseseisev õpe, mis on igal keeleoskustasemel seotud õpinguväliste tegevustega.

Näited teistest praktilistest vahenditest: integreeritud rahvastiku- ja hõiveprognoos, rände tulude ja kulude hindamise mudel jne.

Loe uuringu lõpparuannet SIIT

Areng hea või väga hea:

- eesti keele kui emakeele õpetamine ja õppimine on olnud tulemuslik – nii gümnaasiumi kui ka põhikooli eesti keele lõpueksami tulemused on pikas perspektiivis paranenud. Viimastel aastatel on kasvanud ka nende osakaal, kelle tulemus eesti keele kui emakeele riigieksamil on üle 80 punkti;
- keelehooldeallikate ja keeleressursside kättesaadavus veebis on paranenud ning kasvanud on teadlikkus nende kasutamisevõimaluste kohta, mistõttu üha enam leitakse keelekõsimustele vastused iseseisvalt (keelehooldeallikate mugav kättesaadavus seletab keelenõuandesse otse pöördumiste arvu kahanemist);
- muust rahvusest Eesti elanike enesehinnanguline eesti keele oskus on vähehaaval paranenud;
- välismaal elavate eesti keelt õppivate laste arv on viimase kaheksa aastaga peaaegu kahekordistunud ning välismaal eesti keelt õpetavate üldharidus- ja pühapäevakoolide, seltside, lasteaedade, mudilasringide ja keelekursuste arv on samuti jõudsalt kasvanud; Üleilmakooli tegevus on laienenud;
- mitmekeelsus on Eestis väärtus. Mitme võõrkeele oskus tasub end tööturul ära. Ligi 40% lastest alustavad esimese võõrkeele õppega varem, kui ette nähtud.

Vajab rohkem tähelepanu:

- suure välja- ja tagasirände tõttu on vaja üha rohkem tähelepanu pöörata sellele, et rändetaustaga inimeste eesti keele kui emakeele oskus oleks piisavalt toetatud ja arendatud nii välismaal elades kui siia tagasi pöördudes;
- eesti keelt oskavate mitte-eestlaste osakaal on küll 10 aasta jooksul kasvanud, kuid viimastel aastatel jäänud suhteliselt samale tasemele. Tähelepanu on vaja pöörata eesti keele kui teise keele ja võõrkeele õppe võimaluste parandamisele, et luua kõigile elanikele võrdsed võimalused edasiõppimiseks ja edukaks toimetulekuks Eesti tööturul;
- Üldhariduskoolides, kutseõppeasutustes ja koolieelsetes lasteasutustes on kokku 1915 õpetajat, kelle eesti keele oskus ei vasta nõuetele;
- tähelepanu vajab teiste võõrkeelte tähtsustamine inglise keele kõrval. Tööturul on väärtustatud mitme võõrkeele oskus, kuid noored saavad koolist sageli kaasa vaid inglise keele oskuse. Enamik õpilasi valib inglise keele järel teiseks võõrkeeleks vene keele, kasulik oleks aga suurem variatiivsus, et Eesti ühiskonnas oleks esindatud eri võõrkeelte oskajad;
- et Eesti keeletehnoloogia areneks ja oleks maailmas kõrgel tasemel, on vaja luua tegevuskava, mida järgides arendada keeletehnoloogia valdkonda ning suurendada keeletehnoloogia vahendite laialdast kasutuselevõttu.

2020. a olulisemad tegevused:

- Jätkusid programmid "Eesti keeletehnoloogia 2018-2027" ja "Eesti keel ja kultuur digiajastul 2019-2027", mille eesmärk on toetada keeletehnoloogia ning eesti keele ja kultuuri alast teadus- ja arendustegevust. Valmistati ette keeletehnoloogia arenguhüpet toetavad projektid: 1) masintõlketehnoloogia, mis võimaldab teksti ja kõne masintõlkimist vähemalt kriisiinfo-, riigikaitse-, õiguse- ning üldvaldkonnas; 2) automaatsete subtiitrite tarkvara, mis võimaldab eestikeelsete subtiitrite lisamist otse- ja salvestatud saadetele;
- avalikuks kasutamiseks avati Sõnaveeb – keeleportaal, kuhu on koondatud sõnakogud ja andmebaasid, et kasutajad saaks vajaliku keeleinfo ühest kohast, ning võeti kasutusele terminihalduskeskkond Ekilex, mis hõlbustab professionaalset terminitööd, terminoloogide, ekspertide ja terminikomisjonide koostööd, terminipäringute esitamist ja neile vastamist;
- koostöös Tartu Ülikooliga pakuti koolitusprogrammi vene õppekeele koolide aineõpetajatele. Koolituse eesmärk oli parendada osalejate eesti keele oskust B2- ja C1-keeleoskustasemetel ning tõsta nende valmisolekut toetada õpilasi eesti keele omandamisel;
- Keeleinspeksioon kujundati ümber Keeleametiks kui laienenud funktsioonidega keelepoliitika rakendusasutuseks, kus järelevalve kõrval tegeldakse nii eesti keele mainekujunduse kui ka täiskasvanute eesti keele kui teise keele õppe küsimustega;
- võõrkeelte õpiviiside, õpikohtade ja keelte valikute mitmekesistamiseks jätkati saksa ja prantsuse keele õppe toetamist ringitundides, samuti jätkati soome keele kui B-võõrkeele õppe toetamist. Jätkati koostööd Eesti Võõrkeeleõpetajate Liidu ja eri keelte õpetajate seltsidega, et toetada võõrkeeleõpetajate professionaalset arengut.

LISA 1. HARIDUS- JA TEADUSMINISTEERIUMI PROGRAMMIDE EELARVETE TÄITMINE 2020. AASTAL (1)					
Tulemusvaldkond/ programm/ meede/ tegevus	K-kulud/ I-investeeringud	2020 lõplik eelarve tuhat eurot	2020 täitmine tuhat eurot	Jääk tuhat eurot	Täitmise %*
TUV: HARIDUS					
Digipöörde programm	K, I	-15 155	-9 728	5 427	64%
Meede 1. Digikultuuri integreerimine õppeprotsessi	K, I	-3 363	-1 708	1 655	51%
1.1. Uuenduslike tegevuste toetamine digilahenduste loomiseks õppesse ja õppekavasse	K, I sh I	-1 704 -144	-1 136 -98	568 46	67% -
1.2. Õpetajate/õppejõudude digipädevuse arendamine ja haridustehnoloogilise toe tagamine	K	-667	-410	257	61%
1.3. E-hindamise metoodika arendamine ja rakendamine	K	-992	-161	831	16%
Meede 2. Elduste loomine digikultuuri integreerimiseks õppetöösse	K, I	-11 792	-8 021	3 772	68%
2.1. Kaasaegse ning uuendusliku õppevara arendamine (üld- ja kutsehariduses) ja selle kasutuselevõtt	K	-6 694	-4 287	2 406	64%
2.2. Hariduse valdkonna e-teenuste arendamine ning haldusala IKT tegevuste koordineerimine	K, I sh I	-5 099 -1 023	-3 733 -2 382	1 365 -1 359	73% -
Tööturu ja õppe tihedama seostamise programm	K, I	-10 103	-10 381	-277	103%
Meede 1. Õppe seostamine tööturu vajadustega	K, I	-10 103	-10 381	-277	103%
1.1. Tööjõuvajaduse seire- ja prognoosisüsteemi loomine ja rakendamine	K	-1 068	-1 072	-4	100%
1.2. Ettevõtlikkuse ja ettevõtlusõppe süsteemne arendamine kõigil haridustasemetel	K	-1 590	-1 268	322	80%
1.3. Kutsehariduse kvaliteedi hindamine	K	-794	-539	254	68%
1.4 Tööturu vajadustele vastava kutse- ja kõrghariduse arendamine	K, I sh I	-6 653 -1	-7 502 -1	-849 0	113% -
Koolivõrgu programm	K, I	-81 203	-54 797	26 407	67%
Meede1. Koolivõrgu korrastamine	K, I	-81 203	-54 797	26 407	67%
1.1. Koolivõrgu korrastamine (sh riigigümnaasiumid, põhikoolid, HEV koolid)	K, I sh I	-73 177 -12 447	-49 847 -21 969	23 330 -9 522	68% -
1.2. Kaasava hariduse edendamiseks koolide taristu arendamine	K	-4 709	-1 774	2 935	38%
1.3. Kutseõppeasutuste taristu nüüdisajastamine	K	-3 318	-3 176	142	96%
Üldharidusprogramm	K, I	-141 240	-135 554	5 686	96%
Meede 1. Üldharidusõppe kvaliteedi tagamine	K, I	-17 180	-14 914	2 266	87%
1.1. Riiklike õppekavade arendamine ja rakendamise toetamine	K, I sh I	-4 619 -186	-4 500 -186	119 0	97% -
1.2. Õppeasutuste hindamine, õpitulemuste välishindamine ja hindamisõhimõtete muutmine	K	-1 971	-1 733	237	88%
1.3. Õpikäsituse rakendamist toetavate koostöövormide loomine ja toetamine	K	-1 360	-1 314	46	97%
1.4. Andekate õpilaste arengu toetamine	K	-1 003	-941	61	94%
1.5. Õpetajahariduse ja haridusasutuste juhtide täiendusõppesüsteemi arendamine	K, I sh I	-4 132 -	-3 346 -37	786 -37	81% -
1.6. Õpetaja ja haridusasutuse juhi ameti atraktiivsuse suurendamine/väärtustamine	K	-4 097	-3 080	1 017	75%
Meede 2. Võrdsete võimaluste tagamine üldhariduses	K	-18 913	-18 365	547	97%
2.1. Lapsehoiu ja alushariduse kontseptsiooni elluviimine	K	-674	-612	61	91%
2.2. Kaasava hariduse ja vajaduspõhiste õppenõustamisteenuste elluviimine ja seire	K	-4 147	-4 002	145	97%
2.3. Eesti keelest erineva emakeelega õpilaste toetamine eesti keele omandamisel	K	-8 373	-8 224	150	98%
2.4. IBO õppekavade rakendamise ja Tallinna Euroopa Kooli arengu toetamine	K	-3 808	-3 722	85	98%
2.5. Õppursportlaste toetamine	K	-1 912	-1 806	106	94%
Meede 3. Ligipääsu tagamine üldharidusele	K, I	-105 147	-102 274	2 873	97%
3.1. Haridustoetused munitsipaal- ja erakoolidele ning õppekohtade tagamine riigi koolides	K, I sh I	-105 147 -394	-102 274 -340	2 873 54	97% -
Kutseharidusprogramm	K, I	-101 674	-98 168	3 506	97%
Meede 1. Õppes osaluse kasv ning lõpetajate parem vastavus tööturu vajadustele	K, I	-101 674	-98 168	3 506	97%
1.1. Kutseõppe kvaliteedi ja õppekorralduse arendamine	K, I sh I	-2 330 -216	-1 893 -171	437 44	81% -
1.2 Kutseõppe koolitusmahtude kavandamine, õppekohtade tagamine ja õpilaste toimetulekut toetavad meetmed	K, I sh I	-94 701 0	-91 658 22	3 043 22	97% -
1.3. Kutseõppeasutuste õppekavarühmade üleriigilise jaotuse optimeerimine ja õppekeskkonna kaasajastamine	K, I sh I	-2 298 -2 112	-2 594 -2 432	-296 -319	113% -
1.4. Rahvusvahelise koostöö arendamine	K, I sh I	-2 345 -2	-2 022 -2	323 0	86% -

Andmed on konsolideerimata.

* Eelarve täitmine üle 100% on seotud tuludest sõltuvate kuludega eelarveaasta jooksul

LISA 1. HARIDUS- JA TEADUSMINISTEERIUMI PROGRAMMIDE EELARVETE TÄITMINE 2020. AASTAL (2)					
Tulemusvaldkond/ programm/ meede/ tegevus	K-kulud/ I-investeeringud	2020 lõplik eelarve tuhat eurot	2020 täitmine tuhat eurot	Jääk tuhat eurot	Täitmise %*
Kõrgharidusprogramm	K, I	-203 999	-200 155	3 844	98%
Meede 1. Võrdsed võimalused kõrgharidusõppeks ja muutunud õpikäsituse põhimõtete juurutamine	K, I	-196 915	-194 073	2 842	99%
1.1. Kõrgharidusõppe läbiviimine ning rahastamis- ja juhtimissüsteemi arendamine	K, I <i>sh I</i>	-165 845 -96	-164 531 -45	1 314 51	99% -
1.2. Kõrgkoolide taristu väljaarendamine	<i>sh I</i>	-1 348	-1 544	-196	-
1.3. Õppija toimetulekut ja õppe tulemuslikkust toetavad teenused ja toetused	K	-14 291	-13 830	461	97%
1.4. Õppijakeskse õpikäsituse juurutamine ja kõrghariduse kvaliteedi hindamine	K	-1 039	-1 022	17	98%
1.5. Õppejõudude arengu väärtustamine ja doktorioõppe tulemuslikkuse toetamine akadeemilise järelkasvu tagamiseks	K	-14 392	-13 146	1 246	91%
Meede 2. Kõrgharidusõppe vastavusse viimine nüüdisaegse tööturu vajadustega	K, I	-3 924	-2 920	1 004	74%
2.1. Kõrgharidusõppe seoste suurendamine tööturuga ja IKT õpetamise arengu tagamine ja lõpetajate IT-alaste oskuste arendamine	K, I <i>sh I</i>	-3 924 -706	-2 920 -322	1 004 384	74% -
Meede 3. Kõrghariduse rahvusvahelise konkurentsivõime edendamine	K	-3 159	-3 162	-2	100%
3.1. Kõrghariduse rahvusvahelise atraktiivsuse suurendamine ja õppeasutuste rahvusvahelise keskkonna arendamine	K	-3 159	-3 162	-2	100%
Täiskasvanuhariduse programm	K, I	-10 672	-7 562	3 109	71%
Meede 1. Haridustee katkestanud täiskasvanute tagasitoomine formaalharidusse ja eelduste loomine nende õppes püsimiseks ja tasemehariduse omandamiseks	K, I	-1 232	-1 185	47	96%
1.1. Madala haridustasemega täiskasvanute tagasitoomine tasemeõppesse	K	-960	-1 004	-44	105%
1.2. Varasema õpi- ja töökogemuse süsteemi VÕTA arendamine ja rakendamine	K, I <i>sh I</i>	-272	-181 -10	92 -10	66% -
Meede 3. Kutsesüsteemi arendamine ning elukestva õppe visiooni ellu viivate koostöövormide loomine ja toetamine täiskasvanuhariduses	K	-2 152	-1 634	519	76%
3.2. Kutsesüsteemi ja kutseksamite arendamine	K	-1 329	-1 256	73	94%
3.1. Kvalifikatsiooniraamistiku rakendamine ja teavitamine	K	-23	-23	0	100%
3.3. Teadlikkuse tõstmine elukestvast õppest ja õppimisvõimalustest, täiskasvanuhariduse osapoolte koostöö arendamine	K	-800	-355	445	44%
Meede 2. Mitteformaalsele koolitusele ligipääsu suurendamine ja koolituse kvaliteedi tõstmine	K, I	-7 287	-4 744	2 543	65%
2.1. Täienduskoolituse paindlikkuse ja kvaliteedi arendamine ning õppimisvõimaluste loomine	K, I <i>sh I</i>	-7 287 -1	-4 744 -42	2 543 -41	65% -
Noortevaldkonna programm	K, I	-11 278	-10 112	1 166	90%
Meede 1. Võimaluste suurendamine noorte loovuse arendamiseks, omaalgatuseks ja ühistegevuseks	K	-2 850	-2 262	588	79%
1.1. Kvaliteetsete ja mitmekesiste võimaluste loomine noorte huvide ja annete avamiseks ja arendamiseks	K	-722	-626	96	87%
2.2. Noorte omaalgatuse ja ühistegevuste toetamine	K	-2 129	-1 637	492	77%
Meede 2. Noorte kaasamise suurendamine ja noorte tööhõivevalmiduse parandamine	K	-5 838	-4 443	1 395	76%
2.1. Noorsootöö teenuste pakkumine ja arendamine, sh NEET-noortele	K	-4 921	-3 542	1 379	72%
2.2. Noorte huvitegevuse toetuskeemi rakendamine	K	-918	-901	16	98%
Meede 3. Noorte aktiivse osaluse toetamine kogukonnas ja otsustes	K	-1 057	-1 031	26	98%
3.1. Noorte osalusvõimaluste arendamine ja osalusmotivatsiooni tõstmine	K	-1 057	-1 031	26	98%
Meede 4. Kvaliteetse noortepoliitika ja noorsootöö arengu tagamine	K, I	-1 532	-2 375	-843	155%
4.1. Noortevaldkonna töötajaskonna pädevuse arendamine	K	-195	-2 369	26	1217%
4.2. Noorsootöö kvaliteedi tõstmine ja noorsootöö mõju esiletoomine	K, I <i>sh I</i>	-1 338 -1	-2 206 -6	-868 -5	165% -
TUV HARIDUS Kokku		-575 324	-558 087	17 237	97%

Andmed on konsolideerimata.

* Eelarve täitmine üle 100% on seotud tuludest sõltuvate kuludega eelarveaasta jooksul

LISA 1. HARIDUS- JA TEADUSMINISTEERIUMI PROGRAMMIDE EELARVETE TÄITMINE 2020. AASTAL (3)					
Tulemusvaldkond/ programm/ meede/ tegevus	K-kulud/ I-investeeringud	2020 lõplik eelarve tuhat eurot	2020 täitmine tuhat eurot	Jääk tuhat eurot	Täitmise %*
TUV: TEADUS					
Teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni programm	K, I	-187 270	-169 273	17 997	90%
Meede 1. Teaduse kõrge taseme ja mitmekesisuse kindlustamine	K, I	-144 425	-129 676	14 750	90%
1.1. Institutsionaalne arendusprogramm teadus- ja arendusasutustele ja kõrgkoolidele (ASTRA)	K	-26 230	-16 233	9 997	62%
1.2. Teadus- ja arendustegevuse põhiinstrumentide rakendamine, sh baasfinantseerimine ja uurimistoetused	K, I	-101 734	-100 503	1 231	99%
	sh I	-2	-18	-16	-
1.3. Teaduse tippkeskuste toetamine	K	-7 091	-5 664	1 426	80%
1.4. Teaduse ja teadushariduse populariseerimine ühiskonnas	K	-2 560	-2 171	389	85%
1.5. Teaduskollektsioonide toetamine	K	-989	-967	22	98%
1.6. Riikliku tähtsusega teaduse infrastruktuuri toetamine teekaardi alusel	K, I	-5 822	-4 137	1 684	71%
	sh I	-210	0	210	-
Meede 2. TAI ühiskondliku ja majandusliku kasu suurendamine	K	-11 701	-12 914	-1 213	110%
2.1. Riiklike programmide "Eesti keel ja kultuurimälu II" ning "Eesti keeletehnoloogia" elluviimine	K	-1 787	-1 759	29	98%
2.2. Tuumiktaristu toetamine ja avamine välistele kasutajatele	K	-1 045	-1 023	21	98%
2.3. Teadusandmebaaside litsentside hankimine ja teadusraamatukogude toetamine	K	-2 579	-2 557	21	99%
2.4. Riigiasutuste TA alase võimekuse tõstmine (RITA)	K	-6 291	-7 575	-1 285	120%
Meede 3. Majandusstruktuuri muutev TAI lähtub nutikast spetsialiseerumisest	K	-16 012	-14 311	1 701	89%
3.1. Nutika spetsialiseerumise kasvuvaldkondade rakendusuuringute toetamine	K	-4 691	-7 305	-2 614	156%
3.2. Kõrghariduse erialastipendiumid nutika spetsialiseerumise kasvuvaldkondades	K	-4 491	-3 965	525	88%
3.3. Majanduse kasvuvaldkondades teadus- ja arendustegevuse ja kõrghariduse toetamine	K	-6 191	-2 422	3 769	39%
3.4. Teadustulemuste innovatsiooni- ja turupotentsiaali arendamine	K	-641	-619	21	97%
Meede 4. Eesti osaluse ja nähtavuse suurendamine rahvusvahelises TAI alases koostöös	K	-15 132	-12 372	2 760	82%
4.1. Teaduse ja kõrghariduse rahvusvahelistumise, mobiilsuse ja järelkasvu toetamine	K	-13 341	-10 581	2 760	79%
4.2. Rahvusvaheliste koostöölepingute toetamine ja rahvusvaheliste teadusorganisatsioonide liikmemaksud	K	-1 791	-1 791	0	100%
TUV: EESTI KEEL JA EESTLUS					
Keeleprogramm	K, I	-7 388	-5 478	1 910	74%
Meede 1. Eesti keele jätkusuutlikkuse tagamine	K, I	-4 399	-2 818	1 580	64%
1.1. Eesti keele uurimine, keelekogude arendamine ja mainekujundus	K, I	-3 322	-1 815	1 507	55%
	sh I	-1	-44	-43	-
1.2. Tingimuste loomine eesti keele valdamiseks, kasutamiseks ja väärtustamiseks haridussüsteemis	K	-621	-553	68	89%
1.3. Järelevalve teostamine keeleseaduse täitmise üle	K	-455	-450	5	99%
Meede 2. Eesti keele õppevõimaluste loomine väliseesti kogukondades ja välismaa kõrgkoolides	K	-1 466	-1 353	112	92%
2.1. Eesti keele õpetamise ja säilitamise toetamine väliseesti kogukondades (Rahvusaaslaste programm 2014–2020)	K	-871	-845	26	97%
2.2. Eesti keele ja kultuuri akadeemilise välisõppe korraldamine	K	-595	-508	86	86%
Meede 3. Eesti keele kui teise keele õpetamise tagamine ja õppe toetamine	K, I	-857	-685	172	80%
3.1. Eesti keele kui teise keele õppimisvõimaluste parandamine	K	-574	-432	141	75%
3.2. Eesti keele kui teise keele õppimisvõimaluste pakkumine avalikus sektoris	K, I	-284	-253	30	89%
	sh I	-7	-7	0	-
Meede 4. Võõrkeeleoskuse ja mitmekeelsuse toetamine	K	-667	-621	46	93%
4.2. Mitmekeelsuse toetamine	K	-224	-212	12	95%
4.3. Võõrkeelte laste uuringute läbiviimine	K	-190	-176	14	93%
4.1. Võõrkeelte õppe toetamine	K	-254	-233	20	92%

Andmed on konsolideerimata.

* Eelarve täitmine üle 100% on seotud tuludest sõltuvate kuludega eelarveaasta jooksul

LISA 2. STRATEEGIATE PROGRAMMIDE MÕÕDIKUTE TÄITMINE 2020. AASTAL (1)	2014	2020	Sihttase 2020
1. Eesti elukestva õppe strateegia 2020 - digipõrde programm 2020-2023			
LTT (loodus- ja täppisteadused, tehnika, tootmine ja ehitus) erialade lõpetajate osakaal (%) kõrghariduses	26,4	27,4	29
Digipädevustega 16–74-aastaste inimeste osakaal (%)	76	89,1	95
Meede 1. Digikultuuri integreerimine õppeprotsessi			
Põhikoolilõpetajate osakaal, kellel on tõendatult olemas IKT baasoskused (%)		-	100
Meede2. Eelduste loomine digikultuuri integreerimiseks õppetöösse			
Valdkondade arv, milles on välja töötatud uuenduslik õppevara	0	11	12
2. Eesti elukestva õppe strateegia 2020 - tööturu ja õppe tihedama seostamise programm 2020-2023			
Eri- ja kutsealase hariduseta täiskasvanute (25–64) osakaal (%) (uus ISCED)	29,5	25,9	25
1–3 aastat tagasi õpingud lõpetanud 20–34aastaste inimeste tööhõive määr (%)	80,9	78,7	82
Meede 1. Õppe seostamine tööturu vajadustega			
Loodud ja tegutsevate kogude (valdkonna nõukogud ja koordineerimiskogud) arv (OSKA)	3+1 (2015)	25+1	24+1
Koordineerimiskogude poolt Vabariigi Valitsusele esitatav tööturuoskuste analüüsi ülevaade (OSKA)	0	5	4
Õppeasutuste arv, kes osalevad ettevõtlusprogrammis, et võtta kasutusele ettevõtlusmoodul (Progr. Edu ja tegu)	0	436	370
Programmis osalenud õppeasutuste osakaal, kes on ettevõtlusmooduli kasutusele võtnud (%) (Progr. Edu ja tegu)	0	78	90 (2023)
Ettevõtlusõppe täiendusõppes osalenud õppetööd läbiviivate spetsialistide arv (Progr. Edu ja tegu)	0	3227	2900
Kutseõppeasutuste ja kutseõpet andvate rakenduskõrgkoolide õppekavarühmade akrediteerimiskordade (hindamisühikute)	0	209	270
Kutsemeistrivõistluste erialade arv (PRÕM)	31	18	30
Praktikajuhendamise koolitustel osalenud juhendajate arv (PRÕM)	0	7293	5350
Praktikasüst. arendamine kutse- ja kõrghariduses: Programmis osalevate õppeasutuste osakaal kõigist vastavatest õppeasutustest (%) (PRÕM)	0	90 (2019)	90
Töökohapõhises õppes (õpipoisiõppes) osalenute arv (PRÕM)	0	6703	7200
Töökohapõhises õppes osalevate ettevõtete arv (PRÕM)	0	1304	330
Õpipoisiõppes osalenutest edukalt lõpetanute määr (%) (PRÕM)	0	69	75
Täiendavas keeleõppes osalenute arv (PRÕM)	0	3812	2500
Tegevustes osalenute arv (keeleõppe avatud voor)	0	2095	500
Läbi viidud uuringuid-analüüse	1	7	8
Oskuste, hariduse ja tööturu seoseid kaardistavate aruannete arv	8	10	10
3. Eesti elukestva õppe strateegia 2020 - koolivõrgu programm 2020-2023			
Tööjõukulude osakaal valitsussektori üldhariduskuludes (%) / sh õpetaja tööjõukulude osakaal valitsussektori üldhariduskuludes	67/46	67/46 (2019)	60/ 50
Gümnaasiumiastmega koolide arv (tk)	183	158	~100
Haridusvaldkonna pinnakasutuse optimeerimine (m2)	3,5 mln	3,4 mln (2019)	väheneb
Meede 1. Koolivõrgu korrastamine			
Riigigümnaasiumide arv (tk)	5	16	17
Nüüdisajastatud riigi ja munitsipaalkutseõppeasutused (tk)	17	-	24
Üldhariduskoolide kaasajastatud pind (m ²)	-	91 140	84 000
HEV õpilaste integreerimiseks toetust saavate koolide arv	0	85	60
Ruutmeetrid õpilase kohta üldharidusvõrgu korrastamisel toetust saanud objektidel (m ²)	-	8,3	11,5
4. Eesti elukestva õppe strateegia 2020 - üldharidusprogramm 2020-2023			
Madalal tasemel oskustega (PISA uuringus alla 2. taseme saavutanud) õpilaste osakaal (%): funktsionaalne lugemisoskus/matemaatiline kirjaoskus/loodusteaduslik kirjaoskus	PISA 2015: 10,7/11,2/8,7	-	ei mõõdeta
Tipptasemel oskustega (PISA uuringus 5. ja 6. taseme saavutanud) õpilaste osakaal (%): funktsionaalne lugemisoskus/matemaatiline kirjaoskus/loodusteaduslik kirjaoskus	PISA 2015: 11,1/14,2/13,5	-	ei mõõdeta
Madala haridustasemega mitteõppivate 18–24-aastaste osakaal (%)	12	7,6	<9
LTT (loodus- ja täppisteadused, tehnika, tootmine ja ehitus) erialade lõpetajate osakaal (%) kõrghariduses	26,4	27,4	29
Keskhariduse omandanute osakaal 4aastat pärast põhikooli lõpetamist	78	82,1	82
Põhikoolist väljalangevus statsionaarse õppe kolmandas kooliastmes (%)	0,5 (13/14)	0,2	<1
Õppetöö katkestajate määr gümnaasiumis (väljalangevus güm. 1. õppeaastal) (%)	1,1 (13/14)	0,7	<0,8
Erinevate osapoolte rahulolu õpikeskkonna ja -korraldusega: (keskselt ja regulaarselt õppeasutustes toimuv rahuloluhindamine) 8. klassis/ 11. klassis	-	3,47/ 3,68	kasvab
Tavaõppes täiendavaid tugimeetmeid ja tingimusi vajavate õpilaste osakaal, kes saavad üldist tuge (%)	94	-	100
Tõhustatud ja erituge vajavate õpilaste osakaal, kes on kaasatud tavaõppesse (%)	27,4 (2017)	32,1	31
Munitsipaalkoolide õpetajate keskmine palgatase võrreldes riigi keskmise palgaga (%)	102	112	120
Meede 1. Üldharidusõppe kvaliteedi tagamine			
Huvitava Kooli tegevustesse kaasatud üldhariduskoolide osakaal (%)	5	-	80
Turvalisuse ja väärtuskeskseid programme rakendanud päevase õppega koolide osakaal (%)	24	72	85
Turvalisuse ja väärtuskeskseid programme rakendanud koolieelsete lasteasutuste osakaal (%)	57	95	95
Osakaal koolitustel (maht vähemalt 30 ak tundi) osalenud õpetajatest ja haridusasutuse juhtidest, kes said koolituse lõppedes kvalifikatsiooni (%)	-	97	97
Koolijuhtide osakaal (%), kes võtsid ette meetmeid, toetamaks õpetajate koostööd uute õpetamispraktikate väljaarendamiseks (TALIS)	58 (2013)	-	-
30-aastaste ja nooremate õpetajate osakaal (%) üldhariduskoolides	10,3	11	12,5
Konkurss õpetajakoolituse õppekohtadele	0,9 (2016)	1	on kasvanud
Õpetajate sooline struktuur naised/mehed (%) üldhariduskoolides	85,8/ 14,2	85,4/14,6	75/25
Õpetajate osakaal (%), kes leiavad, et amet on ühiskonnas väärtustatud (TALIS)	13,7 (2013)	-	ei mõõdeta

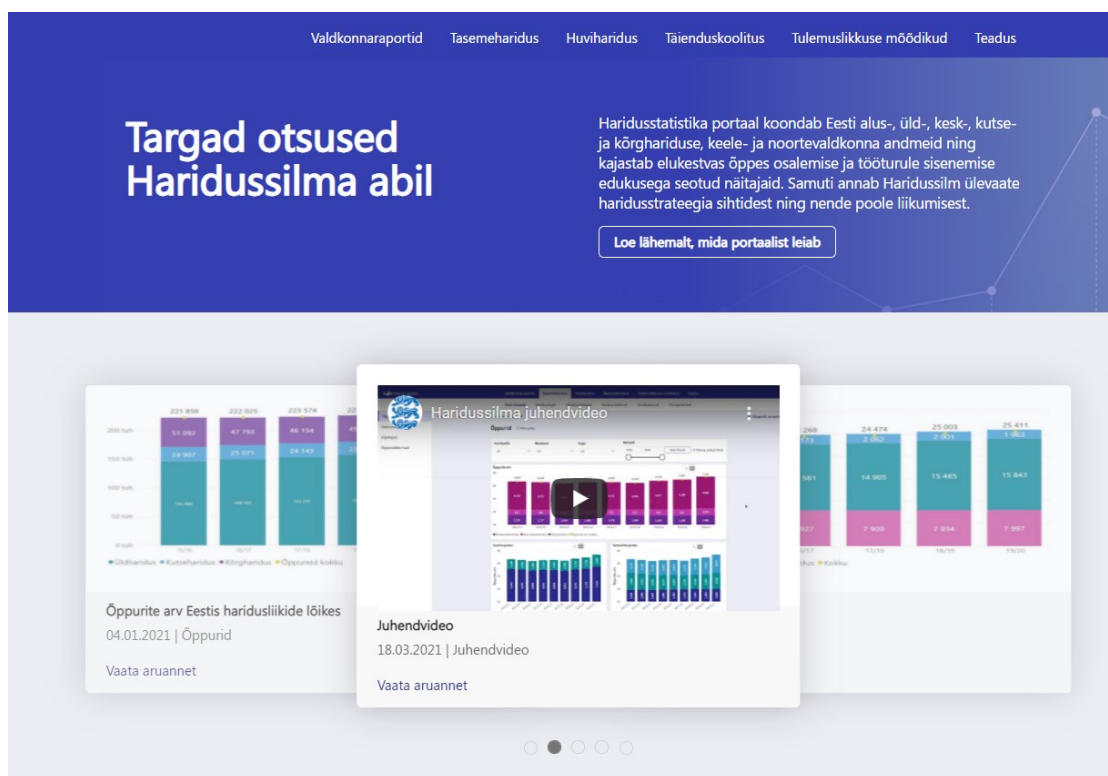
Värvid tähistavad saavutustaseme võrdlust 2020. aasta sihttasemega. **Roheline** – saavutustase täidab või ületab sihttasest, **punane** – saavutustase jääb sihttasemele alla, **must** – sihttasest polnud seatud.

LISA 2. STRATEEGIATE PROGRAMMIDE MÕÕDIKUTE TÄITMINE 2020. AASTAL (2)	2014	2020	Sihttase 2020
4. Eesti elukestva õppe strateegia 2020 - üldharidusprogramm 2020-2023			
Meede 2. Võrdsete võimaluste tagamine üldhariduses			
4-aastaste kuni kooliealiste laste osakaal alushariduses, sh põhikoolis õppivad 6-aastased (%)	91,7	92,9 (2019)	95
Õppenõustamise teenuseid saanud laste ja õppurite arv	3329	52470	47500
Teenusstandardites sätestatud kvalifikatsiooninõuetele vastavate spetsialistide osakaal Rajaleidja keskustes (%)	-	96	85
Eesti keelest erineva emakeelega põhikoolilõpetajate osakaal, kes valdavad eesti keelt vähemalt tasemel B1 (%)	67,0	-	90
Vene õppekeelelega põhikoolilõpetajate osakaal, kes valdavad eesti keelt tasemel B1 (%)	63,2	-	90
Eesti keele teise keelena põhikooli lõpueksami ja gümnaasiumi riigieksami keskmine sooritustulemus (Pk/Güm)	67/72	-	75/75
Eesti keelest erineva emakeelega gümnaasiumilõpetajate osakaal, kes oskavad eesti keelt vähemalt C1 tasemel (%)	17,1 (2015)	-	30
Tipptasemel oskustega (PISA 5. ja 6. taseme saavutanud) õpilaste osakaal eesti keelest erineva õppekeelelega koolis võrreldes eestikeelse kooliga: -Loodusteadused: eesti keelest erineva õppekeelelega kool/ eestikeelne kool; -Lugemisoskus: eesti keelest erineva õppekeelelega kool/ eestikeelne kool.	PISA 2015: 5,8/15,7; 5,4/ 12,5	-	ei mõodeta
Madala haridustasemega mitteõppivate 18–24-aastaste eesti emakeele ja eesti keelest erineva emakeelega noorte osakaalud (%) erinevus - eesti emakeelega /eesti keelest erineva emakeelega	12,4/9,0	6,8/9,8	erinevust ei ole
Meede 3. Ligipääsu tagamine üldharidusele			
Põhikoolist väljalangevus statsionaarse õppe kolmandas kooliastmes (%): kokku/mehed/naised	0,5/0,6/ 0,3	0,2/0,3/0,1	hoida taset
Õppetöö katkestajate määr gümnaasiumis (väljalangevus güm. 1. õppeaastal) (%)	1,1	0,7%	<1
Munitsipaalkoolide õpetajate keskmine palgatase võrreldes riigi keskmise palgaga (%)	102	112	120
5. Eesti elukestva õppe strateegia 2020 - kutseharidusprogramm 2020-2023			
Madala haridustasemega mitteõppivate 18–24-aastaste osakaal (%)	12	7,6	<9
Õppetöö katkestajate määr kutseõppeasutustes (kutsekeskhariduse tasemel 1. õppeaastal) (%)	25,6	19,2	<20
Eri- ja kutsealase hariduseta täiskasvanute (25–64) osakaal (%)	29,5	25,9	25
Täiskasvanute elukestvas õppes osalemise määr (%)	11,6	17,1	20
Keskhariduse omandanute osakaal 4 aastat pärast põhikooli lõpetamist	78	82,1	82
Meede 1. Õppes osaluse kasv ning lõpetajate parem vastavus tööturu vajadustele			
1–3 aastat tagasi kutsehariduses õpingud lõpetanud 20–34aastaste inimeste tööhõive määr (%)	79,6	77,4	>80
Kutseharidussüsteemi osapoolte rahulolu kutseõppe toimimisega (%)	-	-	väljatöötamisel
6. Eesti elukestva õppe strateegia 2020 - kõrgharidusprogramm 2020-2023			
Kolmanda haridustasemega 30–34 aastaste osakaal earühmas (%)	43,2	44,3	40
Meede 1. Võrdsed võimalused kõrgharidusõppeks ja muutunud õpikäsituse põhimõtete juurutamine			
1–3 aastat tagasi kolmandal tasemel õpingud lõpetanud 20–34aastaste tööhõive määr (%)	86,7	85,5	≥88
Kõrgharidusõppe vastuvõtuks avatud õppekavade arv	734	637	≤690
Kõrgharidusõppe õppetöö katkestajate määr (kõrghariduse tasemel õpingute alguses) (%)	23	18,5	<15
Doktorikraadi kaitsmist arv õppeaastas	213	221	300
Meede 2. Kõrgharidusõppe vastavusse viimine nüüdisaegse tööturu vajadustega			
LTT (loodus- ja täppisteadused, tehnika, tootmine ja ehitus) erialade lõpetajate osakaal (%) kõrghariduses	26,4	27,4	29
IT õppesuuna lõpetajate arv aastas	469	766	800
Meede 3. Kõrghariduse rahvusvahelise konkurentsivõime edendamine			
Üliõpilaste lühiajaline mobiilsus (õpiränne) (%)	1,4 (2015)	2,6	10
Eestis õppivate immatrikuleeritud välisüliõpilaste osakaal (%)	5,2	11,6	>10
7. Eesti elukestva õppe strateegia 2020 - täiskasvanuhariduse programm 2020-2023			
Eri- ja kutsealase hariduseta täiskasvanute (25–64) osakaal (%)	29,5	25,9	25
Täiskasvanute elukestvas õppes osalemise määr (%)	11,6	17,1	20
Meede 1. Haridustee katkestanud täiskasvanute tagasitoomine formaalharidusse ja eelduste loomine nende õppes püsimiseks ja tasemehariduse omandamiseks			
Mittetatsionaarses üldharidusõppes õppijate arv	5279	5725	≥5075
Õppetöö katkestajate määr mittetatsionaarses üldharidusõppes (% kõikidest õppijatest)	37	28	30
25+ õppijaid kutseharidusõppes (% kõikidest õppijatest)	29,2	42,4	33
Meede 2. Mitteformaalsele koolitusele ligipääsu suurendamine ja koolituse kvaliteedi tõstmine			
25–64-aastaste madala haridustasemega täiskasvanute elukestvas õppes osaluse määr (%)	3,2	6,5	>6,5
Meede 3. Kutsesüsteemi arendamine ning elukestva õppe visiooni ellu viivate koostöövormide loomine ja toetamine täiskasvanuhariduses			
Täiskasvanuhariduse ja kutsesüsteemi osapoolte rahulolu elukestva õppe, sh täiskasvanuhariduse süsteemi ja kutsesüsteemi toimimisega	-	-	kasvab
8. Noortevaldkonna arengukava 2014-2020 - noortevaldkonna programm 2020-2023			
Madala haridustasemega mitteõppivate 18–24-aastaste osakaal (%)	12	7,6	<9
Noorsootöös osalenud noorte rahulolu noorsootööga (%)	86,6 (2015)	90	87
Meede 1. Võimaluste suurendamine noorte loovuse arendamiseks, omaalgatuseks ja ühistegevuseks			
Noorte kaasatus noorsootöös (% noorte koguarvust)	47	58,1	60
Noorte kaasatus noorsootöös omavalitsustes, mille elanikkond on enamuses mitte-eestlased (%)	31 (2015)	43,6	45
Meede 2. Noorte kaasamise suurendamine ja noorte tööhõivevalmiduse parandamine			
Noori huvikooli kohta	492	354	400
Noori noortekeskuse kohta	1181	901	1000
Meede 3. Noorte aktiivse osaluse toetamine kogukonnas ja otsustes			
Organiseeritud osalusvõimaluste (noortevolikogude jm noorte osaluskoegade arv) osakaal omavalitsuste koguarvust (%)	-	94	89
Meede 4. Kvaliteetse noortepoliitika ja noorsootöö arengu tagamine			
Koolituse tulemusel pädevusi tõstnud noorsootöötajate osakaal aasta lõikes (%)	10	20	15

LISA 2. STRATEEGIAE PROGRAMMIDE MÕÕDIKUTE TÄITMINE 2020. AASTAL (3)	2014	2020	Sihttase 2020
9. Eesti teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni strateegia 2014–2020 - teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni programm 2020-2023			
Teadus- ja arendustegevuse investeeringute tase, % SKPst	1,42	1,61 (2019)	3,0
sh erasektori TA investeeringute tase, % SKPst	0,62	0,86 (2019)	2,0
Ettevõtete tootlikkus töötaja kohta EL27 keskmisest (%)	75,4	78,6 (2019)	80,0
Koht Innovatsiooniliidu tulemustabelis	13	11 (2019)	10
Meede 1. Teaduse kõrge taseme ja mitmekesisuse kindlustamine			
Doktorikraadi kaitsmistest arv õppeaastas	213	221	300
10% maailmas enamsiteeritud teadusartikli hulka kuuluvate Eesti kõrgetasemeliste artiklite osakaal (%)	8,1	8,4 (2019)	11
Kõrgetasemeliste artiklite arv miljoni elaniku kohta	1566	2 085	1600
Meede 2. TAI ühiskondliku ja majandusliku kasu suurendamine			
Erasektori finantseeritud avaliku sektori teadus- ja arendustegevuse kulutuste osakaal (%)	3,9	6,9 (2019)	7
Sotsiaalmajanduslikele rakendustele (v.a akadeemilised uuringud) suunatud kulutuste osakaal riigieelarves planeeritud TA eraldistest (%)	-	38 (2019)	40
Meede 3. Majandusstruktuuri muutev TAI lähtub nutikast spetsialiseerumisest			
Kõrgtehnoloogiliste toodete ja teenuste osakaal ekspordis (%)	16,3	-	15
Kõrg- ja keskkõrgtehnoloogiliste sektorite hõive osakaal koguhõives (%)	7	8,8 (2019)	9
Meede 4. Eesti osaluse ja nähtavuse suurendamine rahvusvahelises TAI alases koostöös			
Eesti edukus ELi teadus- ja arendustegevuse raamprogrammis Horisont 2020: võidetud lepingute maht elaniku kohta, % ELi keskmisest, kusjuures EL = 100 (%)	127	188	100
Rahvusvaheliselt koordineeritud uurimistöö osakaal riigi rahastatud TA-s (%)	2,2	3,02 (2019)	3
10. Eesti keele arengukava 2020 - keeleprogramm 2020-2023			
Uuringus osalejate määr, kes on nõus väitega, et eesti keel on eestikeelse kultuuri lahutamatu osa (%)	93 (2016)	96	82 (2019)
Uuringus osalejate määr, kes on nõus väitega, et eesti keel on vajalik Eestimaal elamiseks ja töötamiseks (%)	90 (2016)	92/89*	81 (2019)
Uuringus osalejate määr, kes on nõus väitega, et eesti keel on osake eestimaalaseks olemisest (%)	89 (2016)	92	80 (2019)
Meede 1. Eesti keele jätkusuutlikkuse tagamine			
Gümnaasiumihariduse omandanud noorte eesti keele kui emakeele lõpueksami keskmine tulemus punktides (maks. 100)	62	62,7	≥64
Gümnaasiumihariduse omandanud noorte eesti keele kui emakeele lõpueksamil 80 või enam p. saanud õpilaste %	18	20,1	20
Gümnaasiumihariduse omandanud noorte eesti keele kui emakeele lõpueksamil 20 või vähem p. saanud õpilaste %	0,3	0,74	0,26
Elektrooniliste keele- ja keelehooldeallikate tuntus ja kasutus laieneb (keelenõuandepöördumiste arv)	8516 (2017)	7373	-
Meede 2. Eesti keele õppevõimaluste loomine väliseesti kogukondades ja välismaa kõrgkoolides			
Väliseestlaste osalus eesti keele õppes ja päevadel Eestis ja välismaal (inimeste arv aastas)	3413	3900	4400
Meede 3. Eesti keele kui teise keele õpetamise tagamine ja õppe toetamine			
Eesti keele tasemeeksami (tasemed A2-C1) sooritanute osakaal eksamil käinutest (%)	51,5	57,6	55
B1 tasemel eesti keele eksami sooritanute osakaal eksamil käinutest (%)	61,8	62,4	63
B2 tasemel eesti keele eksami sooritanute osakaal eksamil käinutest (%)	38,2	51,1	38,6
C1 tasemel eesti keele eksami sooritanute osakaal eksamil käinutest (%)	30,1	38,4	33
Meede 4. Võõrkeeleoskuse ja mitmekeelsuse toetamine			
Võõrkeele riigieksami sooritanud noorte osakaal (%), kes on saavutanud võõrkeele riigieksamil vähemalt B2 taseme	49,1	-**	72

* Eesti ühiskonna integratsiooni monitooringu (EIM) andmed. EIM küsitluse sõnastus oli varasemast Keelehoiakute uuringust mõnevõrra erinev. 92% arvates on eesti keel vajalik Eestis elamiseks, 89% arvates on vajalik hea töökoha saamiseks.

** 2020. aasta kevadel eriolukorra tõttu võõrkeele riigieksamit ei toimunud.

- kogu koole ja õppimist puudutav statistika: õppijad, lõpetajad, sisseastujad, katkestajad, õpetajad, õppejõud, õppetase, haridusliigiti, kooliti, vanuse ja soo lõikes jne;
- tulemuslikkuse ja tõhususe näitajad ning strateegiate indikaatorid;
- võimalus võrrelda koole erinevate näitajate alusel: taustaandmed, õpikeskkond, tulemused jne;
- võimalus koostada statistilisi aruandeid ja võrrelda haridusnäitajaid.

Haridussilmas on andmed peamiselt Eesti Hariduse Infosüsteemist (EHIS), aga ka Statistikaametist, Eurostatist, andmebaasist Thomson Reuters Web of Science ja mujalt. Aegread on alates aastast 2005, andmeid uuendatakse regulaarselt. Haridusstatistika kasutajaskond ulatub lapsevanematest ja koolijuhtidest analüütikute ja ajakirjanikeni.

